

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 5 (1890)

П'ятниця, 29 січня 2016 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

Святослав
ВАКАРЧУК:

НАМ ПОТРІБНІ КІБОРГИ В ПОЛІТИЦІ!

СЬОГОДНІ КРАЇНУ ВРЯТУЮТЬ ТІЛЬКИ ТІ, КОМУ БУДУТЬ СТАВИТИ ПАМ'ЯТНИКИ ПІСЛЯ СМЕРТІ, А НЕ ТІ, ХТО БУДУЄ СОБІ ЗОЛОТІ ПАМ'ЯТНИКИ ПРИ ЖИТТІ...

ПРЕЗИДЕНТ НАГОРОДИВ
ВИДАТНИХ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ
З НАГОДИ ДНЯ СОБОРНОСТІ

З нагоди Дня Соборності, який відзначався 22 січня, президент Петро Порошенко вручив високі державні нагороди видатним громадянам України. Так орденом Свободи були відзначені Дмитро Павличко та Святослав Вакарчук, орденом князя Ярослава Мудрого III ступеня — Володимир Філенко, орденом «За заслуги» I ступеня — директор державної установи «Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії Міністерства охорони здоров'я України» Ілля Ємець.

Вітаючи присутніх на церемонії, Глава держави особливо підкреслив, що кожен із них зробив визначний внесок не лише у розбудову рідної країни, а й її єднання. Говорячи про консолідацію українців, Петро Порошенко зазначив, що завдяки їхнім старанням про нашу державу знає весь світ — про неї говорять керівники інших держав, світові лідери під час зустрічей, у тому числі й під час останніх у Давосі.

СЬОГОДНІ УКРАЇНА ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇВ КРУТ

Пам'ятник Героям Крут на Аскольдовій могилі у Києві

Дуже важливо, щоб Україна пам'ятала уроки, винесені з героїчного подвигу під Крутами: уроки національної єдності і створення сильної армії. Про це сказав заступник Глави Адміністрації Президента України Ростислав Павленко на брифінгу, присвяченому відзначенню Дня пам'яті Героїв Крут.

Заступник Глави АПУ поінформував про заходи за участі президента Петра Порошенка у п'ятницю, 29 січня, які розпочнуться традиційним покладанням квітів на Аскольдовій могилі у Києві, де поховано Героїв Крут, розстріляних більшовиками взимку 1918-го. Окрім цього, президент проведе Урок мужності в Кіївському військовому ліцеї імені Івана Богуна. Цей урок транслюватиметься на всі військові навчальні заклади країни.

Радник Глави Адміністрації Президента України Наталка Попович повідомила, що концепція відзначення Дня пам'яті Героїв Крут цього року є частиною великої інформаційної кампанії до 25-річчя Незалежності України. «Наши війни на ході сьогодні де-факто завершують ту справу, яку розпочали їхні ровесники майже 100 років тому. Отож в інформаційній кампанії будуть паралелі

між минулим і сьогоденням», — зазначила Наталка Попович. Зокрема, волонтерська творча група створила зворушливий соціальний ролик, в якому реконструйовано бій під Крутами і зображені нерозривність тих подій із сучасною боротьбою проти східного ворога. Олеся Драшкаба, яка координувала підготовку ролика, зазначила, що головною метою відео було зачепити глядача, показати йому цю історію і спонукати подумати про неї. 29 січня відеоролик транслюватимуть загальнонаціональні та регіональні телеканали. Окрім того, його покажуть у школах по всій Україні.

На важливості створення такого відео наголосив заступник міністра освіти Олег Дерев'янко. Він розповів, що для вчителів історії розроблено програму підвищення кваліфікації, яка ґрунтуються на усвідомленні ролі геройської битви 1918 року в становленні української державності. «Ці події не можна трактувати як поразку в бою. Це — перемога українського духу. Це були перші українські «кіборги». І надзвичайно важливим є факт, що це були студенти, молодь, яка завжди є рушійною силою на шляху нашого народу до свободи», — сказав Олег Дерев'янко.

**КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ**

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Прогресів» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Прогресів» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України Реєстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р. Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неється авторами.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скороочувати публікації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14 e-mail: kr_svit@meta.ua http://svitlytsia.crimea.ua Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марко Вовчок, 12/14, тел. (044) 581-68-15 e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне газетно-журналне видавництво»

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65 Р/р 3712800300584 в УДКСУ у м. Київ МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679 E-mail: vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження, передплатна, реклама: тел. +38(044) 498-23-64; +38 (050)310-56-63

ОРДА І ЦЕРКВА: ДЕСЯТИНА, ТЕПЕР КРИМСЬКА?

Так званий арбітражний суд Криму ухвалив рішення вилучити в Кримській єпархії УПЦ КП приміщення в центрі Сімферополя, що належить їй, визнавши недійсним договір оренди, укладений на строк до 2050 року. Про це на пресконференції в «Укрінформі» повідомив архієпископ Сімферопольський і Кримський УПЦ КП Київського патріархату Климент.

«Російська сторона не приймає від мене позову тому, що немає у російському Мін'юсті такої релігійної організації. Як фізична особа я не можу оскаржити, оскільки приміщення є власністю управління єпархії», — повідомив архієпископ Климент.

За його словами, «суд» присудив Кримській єпархії сплатити півмільйона рублів позивачеві — «міністерству майна і земельних відносин», а також звільнити приміщення Кафедрального собору Святих Рівноапостольних князя Володимира і Ольги у центрі Сімферополя.

Така ж доля, вважає він, чекає решту майна Української православної церкви КП. окрім приміщень у центрі Сімферополя, сьогодні Кримській єпархії ще нале-

2016 рік. Свято Водохреща біля храму св. Володимира і Ольги у Сімферополі

жать 10 споруд і чотири земельні ділянки площею 3,5 гектара.

У перші місяці після анексії півострова в УПЦ КП відняли церкви у Севастополі і селі Переяславському Сімферопольського району. Крім того, закрилися парафії у Саках, Краснопerekopську, Керчі, назначив владика Климент.

За словами прес-секретаря Кримської патріархії архієпископа Євстратія (Зорі), сьогодні УПЦ КП у Криму залишається єдиним місцем, де українець може відчувати себе українцем.

«Українська церква Київського патріархату — одне з небагатьох місць у Криму, де українець може себе відчувати українцем, розмовляти вільно українською мовою, не боятися цього, молитися за Україну, слухати молитву за Україну», — розповів архієпископ Євстратій.

За його словами, єдина причина, яка зупиняє окупантів від того, аби остаточно знищити українську православну церкву у Криму, — це побоювання громадської реакції.

ДЕОКУПАЦІЯ КРИМУ: ПРЕЗИДЕНТ АНОНСУВАВ СУДОВІ ІНІЦІАТИВИ

Президент України Петро Порошенко анонсував через два тижні низку судових ініціатив щодо захисту державних інтересів України у тимчасово окупованому Криму. Про це він повідомив в інтерв'ю українським телеканалам.

Говорячи про судові процеси, як про один із елементів «дорожньої карти» з деокупації Криму, П. Порошенко зазначив, що «за два тижні ви (вернувшись до журналістів — УНІАН) побачите цілу низку судових ініціатив, які Україна та ті підприємства, які ми будемо супроводжувати, будуть забезпечувати судовий захист державних інтересів України». При цьому президент додав, що процеси відбуваються у різних міжнародних судах.

Як повідомляв УНІАН, раніше П. Порошенко повідомив, що Кабінет Міністрів підготував пакет позовів до міжнародних судів проти Росії за анексію Криму, які будуть направлені в різні суди, «починаючи від Морського арбітражу й закінчуючи судом у Гаазі». Президент пояснив, що позови стосуються питань, починаючи від захисту власності й закінчуючи персональною відповідальністю тих чи інших осіб. Зокрема, арбітражні розгляди через втрати активів у Криму ініціювали «Ощадбанк», «Укрнафта», «Укрзалізниця».

ДЖЕМІЛЄВ ОБГОВОРІВ З ГЛАВОЮ МЗС ТУРЧЧИНІ ДЕОКУПАЦІЮ КРИМУ

У Страсбурзі відбулася зустріч Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу Мустафи Джемілєва з міністром закордонних справ Турецької Республіки Мевлютом Чавушоглу.

Вони обговорили пропозицію щодо створення спеціального міжнародного формату, який дозволить співпрацювати для деокупації Криму, повідомляє Радіо «Свобода».

«З нашого боку пропонується створити міжнародну групу, до якої увійдуть країни-учасники Будапештського меморандуму 1994 року і Туреччина як одна з впливових чорноморських країн. Така ідея вже обговорювалася з Президентом України і з міністром закордонних справ України, і була підтримана ними», — йдеється у повідомленні.

Мевлют Чавушоглу підтримав цю ініціативу. Зазначається, що детально це питання обговорюватиметься в лютому під час візиту турецького міністра до Києва.

Мустафа Джемілев виїхав до Франції в складі української делегації в Парламентській асамблії Ради Європи на зимову сесію ПАРЄ. Питанням тимчасово окупованого Криму й агресії Росії проти України тут будуть присвячені кілька заходів та «круглих столів».

У Страсбурзі Уповноважений Президента України з питань кримськотатарського народу Мустафа Джемілев зустрівся з лідером опозиційної російської Партії народної свободи, колишнім прем'єром РФ Михайллом Касьяновим, котрий запевнив національного лідера кримських татар у поверненні анексованого Росією Криму під контроль України, передає «Крим.Реалії».

Касьянов взяв участь у засіданні Парламентської асамблії Ради Європи, присвяченому пам'яті Бориса Нємцова. Як сказано у повідомленні, Касьянов відзначив погріщення економічної та політичної ситуації в Росії.

«Прийміть мої запевнення, що Крим у кінцевому підсумку буде звільнений і повернутий Україні», — заявив російський опозиціонер. Раніше Касьянов зазначав, що тільки кримські татари мають право на статутом ООН порушити питання про самовизначення півострова.

ЯГЛАНД ВИЗНАВ: МЕХАНІЗМИ РАДИ ЄВРОПИ КРИМ НЕ ПОВЕРНУТИ

Генеральний секретар Ради Європи Турбайорн Ягланд визнав неефективність наявних в організації механізмів, які б дозволили повернути Україні Крим та забезпечити права людини для мешканців півострова.

Про це він заявив, відповідаючи у сесійній залі ПАРЄ на запитання народного депутата Ірини Геращенко, що має зробити Рада Європи у перехідний період, поки Крим не повернеться в Україну, повідомляє власний кореспондент «Укрінформу». «Це дуже важко, тому що ми не можемо зробити нічого, що стало б (ефективним) рішенням наших домовленостей у рамках Парламентської асамблії щодо територіальної цілісності України та припинення незаконної анексії Криму», — заявив Т. Ягланд.

За словами генсека РЄ, він відчуває особисту відповідальність за кримчан. «Але я відчуваю свою відповідальність за тих людей, що мешкають в Криму, вони не повинні входити з-під захисту Європейської конвенції з прав людини», — підкреслив Т. Ягланд. Він також зазначив, що швейцарський дипломат на чолі з місією РЄ перебуває зараз у Криму, де вивчає, яким чином дотримуються принципів Європейської конвенції з прав людини.

«Мені буде надана відповідна доповідь, а потім вирішуватиметься, яким чином у довгостроковій перспективі будуть дотримуватися прав людини серед мешканців півострова Крим», — сказав він, додавши, що з доповіддю також буде ознайомлена Рада міністрів Ради Європи.

**Святослав
ВАКАРЧУК:**

НАМ ПОТРІБНІ КІБОРГИ В ПОЛІТИЦІ!

Сьогодні я був нагороджений орденом Свободи. Орден вручав Президент України Петро Порошенко. Користуючись нагодою, я звернувся до нього з такими словами:

Шановний

пане Президент!

Дякую за цю нагороду. Для мене честь отримати орден від Держави, яку я завжди вважав, вважаю і буду вважати найріднішою у світі. Так, нагороди – це добре. Але, на жаль, одніми нагородами не вирішити завдань, які стоять перед нами. 29 січня ми відзначатимемо річницю бою під Крутами. Що спільного між цими українськими захисниками і тими, хто захищає нашу країну зі зброяю в руках на сході сьогодні? І ті, їхні – Герої. Герої вони тому, що свідомо жертвували найголовнішим, що в них було, – своїм життям. Чому агресія ворога захлинулася? Тому, що ці молоді хлопці та їх старші чоловіки готові були вмирти за свою країну. Вони прекрасно розуміли, який вибір роблять. Ніхто з них не аналізував, не прорахував – вони просто жертвували. Тому вони – Герої.

«ПОТРІБНО БУТИ НЕСПОВНА РОЗУМУ, ЩОБ ПОРУШИТИ ТАКУ КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ...»

Перший заступник Голови Верховної Ради Андрій Парубій піддав гострій критиці Генпрокуратуру України з приводу відкриття кримінального провадження щодо депутата Андрія Левуса (на фото), який звинуватив лідера громадського руху «Український вибір» Віктора Медведчука в сепаратизмі.

Як передає кореспондент УНІАН, під час виступу першого заступника генерального прокурора України Юрія Севрука, який представляє подання в парламент на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання та арешт народного депутата Сергія Клюєва, Парубій поставив йому запитання: чому свого часу ГПУ не звернулася до ВР щодо затримання та арешту Клюєва, що дало йому змогу покинути територію України.

Парубій підкреслив, що в той же час Генпрокуратурою «відкрито кримінальне провадження щодо кримінальної справи», яка стосується народного депутата України із фракції «Народний фронт» Левуса за те, що він називав кума колишнього Президента України Леоніда Кучми Медведчука сепаратистом. Парубій підкреслив, що Генпрокуратура в цій ситуації була «швидка й ефективна» щодо депутата, який на барикадах виборював волю України.

У відповідь Севрук нічого не сказав щодо ситуації з Левусом, лише зазначив, що жодного подання про притягнення до кримінальної відповідальності щодо такого депутата немає.

Голова Верховної Ради Володимир Гройсман, коментуючи цю ситуацію, зазначив, що потрібно бути «не-

Ворог, який роз'їдає Україну зсередини, – корупція, тотальна несправедливість, невігластво, низький рівень так званої еліти – значно підступніший і небезпечніший, ніж будь-який зовнішній ворог. Щоб перемогти його, теж потрібні герої – герої в українській політиці і владі. На жаль, на сьогоднішній день таких героїв ми не бачимо. Ми бачимо логічні вчинки. Ми бачимо бажання всидіти на двох чи трох стільцях. Ми бачимо страх: страх втратити посаду, страх втратити добробут, політичний вплив, поставити під удар себе чи свою сім'ю. Ми бачимо часом розумних, але швидше хитрих та цинічних людей, які завжди знаходить логічне пояснення, чому в Україні все не так – винна війна, ціни на нафту, політичні опоненти, минула влада. Ми чуємо і бачимо це щодня. Але ми не бачимо подвигів. Не бачимо справедливих жертв. Нам не потрібні політики – звичайні люди. Пам'ятаєте захисників Донецького аеропорту – кіборгів? Нам потрібні кіборги в політиці! Сьогодні країну врятують тільки ті, кому будуть ставити пам'ятники після смерті, а не ті, хто буде собі золоті пам'ятники при житті. Чому наші політичні очільники обирають особисте передержавним, спокій і страх за власне майбутнє міняють на політичні компроміси? Де посаджені злочинці? Де реальна зміна правил гри? Взагалі, – де зміни в країні?

Я дуже хотів би завершити словами, що країна чекає змін, але правда в тому, що країна від влади вже нічого не чекає. Люди не вірять владі. Не тому, що влада погана. Тому, що влада така, як всі. А сьогодні нам потрібні люди, здатні на подвиги, надлюді. Я розумію, що сьогодні зіпсував комусь настір на цьому нагородженні. Але я говорю ці слова не з бажання облити когось брудом чи отримати політичні дивіденди. Ні влада, ні політична боротьба мене не цікавлять. Я кажу Вам це тому, що мені не байдуже! Не байдужа Ваша репутація, не байдужа репутація країни та її майбутнє. Це – моя країна і мені трябуджети. Сприйміть, пане Президенте, ці слова серйозно – вони не спрямовані персононально проти Вас, в них немає спроби заплямувати Вашу особистість. Ці слова спрямовані до всієї української влади. І це не просто мій приватний голос – це, в прямому сенсі, голос народу України. І сприйміть їх сьогодні, бо завтра вже може бути пізно.

Цей орден буде мені нагадувати, що кожного дня потрібно робити більше для того, щоб твоя країна була вільною. І нагадуватиме, що я сам ще зробив недостатньо для того, щоб наша країна нарешті стала країною.

<http://nv.ua/ukr/opinion/vakarchuk/pane-president-dezh-zmini-v-krajini-92986.html>

словна розуму», щоб порушити «таку кримінальну справу на таких підставах».

Потім до трибуни парламенту вийшли народні депутати України з фракції «Народний фронт».

Левус, виступаючи з трибуни, заявив, що зарах в Україні переслідується ті, хто був на Майдані, ті, хто захищав Україну на сході. Він наголосив, що в сесійній залі у фракції «Опозиційний блок» є «ряд народних депутатів, які скочили злочини і сприяли тій ситуації, яка склалася на сході України».

«Така бездіяльність щодо переслідування злочинців минулої влади і переслідування добровольчого руху – це провокація, це розхитування човна держави», – зазначив Левус.

Він наголосив на необхідності негайного арешту Медведчука за сепаратистські дії і виведення його із Мінських переговорів.

* * *

Генеральна прокуратура відкрила провадження щодо депутата від «Народного фронту» Андрія Левуса за звинувачення на адресу Віктора Медведчука, але вже закрила його. Про це «Українській правді» заявив заступник генерального прокурора Віталій Касько. За його словами, справу передали в його управління, а він закрив її 26 січня за відсутністю події злочину.

В Україні лише 14% громадян помічають політичну волю представників будь-яких владних структур долати корупцію. Про це свідчать результати соціального дослідження, які озвучила заступник директора Київського міжнародного інституту соціології Вікторія Захожа на прес-конференції в УНІАН.

За її словами, попри загалом невисокий рівень довіри до інститутів влади і сприйняття її як корумпованої, населення України розглядає ці вищі органи як найбільш відповідальні за боротьбу з корупцією. Серед них: президент України (60,6% респондентів), Верховна Рада (41,7%) та Кабінет міністрів (37,7%).

Навіть після того, як Дмитро Ярош відмовився бути «весільним генералом» у «Правому секторі» і склав з себе повноваження лідера, ця націоналістична організація не розпалася і не знесиця. Активно діє її осередок і в Одесі. Вже цього року місцеві «правосеки» провели масову смолоскипну ходу в центрі міста на честь дня народження Степана Бандери та ще кілька акцій. А 24 січня керівник Одеської обласної організації НВР «Правий сектор» Сергій Стерненко на своїй сторінці «ВКонтакті» детально проаналізував суть подій довкола інциденту в Драгобраті (де нібито члени «Правого сектора» влаштували бійку) і розповів, як влада бореться з українськими патріотами. Наводимо текст його виступу з незначними скороченнями.

«Аналізуючи розвиток подій протягом останнього часу, а саме за останній місяць, варто відзначити відчутне посилення тиску з боку т. з влади відносно націоналістичних рухів та окремих активістів, добровольців та націоналістів. Зокрема, це стосується саме теми політичних переслідувань щодо тих, хто так чи інакше заважає правлячому режиму. І, нарешті, це актуально для НВР «Правий сектор».

Ще перед Новим роком на офіційному сайті «ПС» було викладено заяву про те, що влада готує чергову хвилю боротьби проти найбільш активного членства нашого руху. І режим не змусив себе

Обличчя влади

Арсеній ЯЦЕНЮК, Голова Верховної Ради України (2008 рік):

«НЕ ТРЕБА БУТИ ГЕРОЯМИ, ТРЕБА БУТИ НОРМАЛЬНИМИ ЛЮДЬМИ...»

«Ну, я думаю, що триста героїв – це буде забагато для українського парламенту і для країни. Не треба бути героями, треба бути нормальними людьми, треба виконувати ті функції, які на тебе покладені виборцями, державою, сім'ю. Знаєте, у кожного своя доля і свій шлях широ-

кий, так писав Шевченко. Я сподіваюсь на те, що раніше чи пізніше все-таки політичні сили України почнуть розуміти, що єдність над національними принципами і єдність в частині реалізації національної ідеї – це самозбереження, в тому числі, і цих політичних сил, і розви-

як повідомляв УНІАН, 3 червня 2015 року Верховна Рада позбавила Сергія Клюєва недоторканності. Відразу після цього він намагався вилетіти до Австрії. 4 червня він не з'явився на допит у Генпрокуратуру, а потім стало відомо, що він зник – його місце знаходження наразі невідоме. 8 червня стало відомо, що Клюєв за дорученням Генпрокуратури оголошений у розшук СБУ, а МВС розмістило про це інформацію на своєму сайті. Лише 16 червня генпрокурор направив до ВР подання про надання згоди на затримання та арешт депутату. 17 червня народний депутат Антон Геращенко заявив, що Клюєв утік в іншу державу через тимчасово окуповану територію Донбасу. Лише 4 грудня в Раду надійшло подання Генпрокуратури з приводу дачі згоди на затримання та арешт Клюєва.

Сергій Клюєв підозрюють у сконені злочинів за ч. 3 ст. 209 та ч. 5 ст. 369 Кримінального кодексу («легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом»; «давання хабара»).

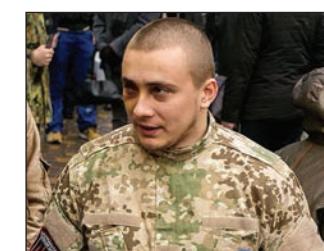
Натомість, як сказала соціолог, політичну волю представників будь-яких владних структур долати корупцію помічають загалом не більше 14% населення України.

«Найбільше прагнення боротьби з корупцією громадянам демонструють місцева влада (13,2%) та президент (12,3%). З-поміж органів влади найбільш помітною для громадян була антикорупційна діяльність Люстраційного комітету (чули про певні заходи 32%) та президента (32%). Проте найефективнішими, за оцінками населення, є заходи засобів масової інформації (27%) і громадських організацій (28%)», – повідомила В. Захожа.

нечесноті підозрюваних навіть на початкових стадіях того, що називають «слідством»;

– як правило, навіть за найменші сфабриковані звинувачення беззаторнівно обирається запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Часто, якщо не вистачає тяжкості злочину для СІЗО, слідство додумує ще 1-2 тяжкі обвинувачення, щоб стовідсотково закривати політично

ГЕРОЯМ – СПРАВИ?

С. Стерненко

інші процесуальні дії замість закриття проваджень... Тривають процеси і над «мукачівськими правосеками», і за звинуваченнями абсолютно різного характеру проти активних бійців «ПС». І все це відбувається на тлі гонінь на інші рухи та воїнів. Не так давно ми всі відвідували відтримання під вартою Медведько та Поліщука, вчора з СІЗО випустили «незламних», які 2 роки сиділи за розстріляних ДАІшників за часів Майдану. За останню добу фактично відбили Цвіка, Нацика та Беса. Місяць тому був процес над «правосекторівцями» в Кіровграді, де апеляційний суд блокували та виникали сутички з міліцією. Тоді відбили 3 із 7 в'язнів.

Але об'єднані всі вказані вище випадки декілька спільніх:

– фактична відсутність доказової бази;

– досить часто влада супроводжує такі судові процеси над «неугодними» потужними інформаційними кампаніями, щоб позбавити таких людей підтримки народу;

ток держави. Ми можемо дискутувати про різні речі: про систему оподаткування, про те, яка повинна бути програма соціально-економічного розвитку, про проблему абортів – про все, що хоче. Але ми не можемо дискутувати про ключові речі: це єдність, територіальна цілісність Української держави

ІСТИНА НЕ В БІЛЬШОСТІ, А В ЗДОРОВОМУ ГЛУЗДІ...

Остання декада січня позначилася цілою низкою любих серцю кримської «влади» дат за спалахом «свиного» грипу. І скільки б чорнотою кримські ЗМІ не звінуваючи в ньому Україну, що відмовилася від купівлі російської вакцини, а тому і є розсадником інфекції, найважча ситуація у Санкт-Петербурзі, що зовсім не межує з Україною, де хворіють прищеплені росіяні теж. Цікаво, а хто винен у січневих морозах — Україна чи Америка?

А хто матір забуває, того Бог карає... Навіть прийомну, навіть чужу тітку, з чий рукі її пили, не можна так плюндувати, вишукувати для неї найобразливіші слова і поширювати брехню. Шо то за така специфічна любов до Росії, що може пускати пагони лише з чорного кореня ненависті? А можливо, це і не любов зовсім, а те, про що росіяни кажуть — «назвалася грудем — полезай в кузов»? Мені соромно дивитися на кримських телеведучих, двох молодих чоловіків з українськими прізвищами, які вже підхопили російську естафету і замість слова «Україна» презирливо цідять крізь зуби «незалежні». Незалежна Росія — це добре, незалежний Катар — теж добре. Навіть глибоко дотаційний, але «незалежний» Крим — це дещо світле і прекрасне і до нестягів самостійне, хоча й не може існувати без потужних вливань з материка, а Україна обов'язково чомусь має бути колонією.

Ідея кримської «державності» зазвичала в повний голос на початку 90-х і вилилася в референдум, який відбувся 20 січня 1991 року, тобто 25 років тому, що і стало приводом для проведення нині різноманітних заходів. Та хоч пан Аксёнов і спробував об'єднати їх спільним гаслом «Крим — Россия — навсегда», виникає підозра, що бути державою в державі для Криму актуально завжди. Це аби тут розросталася і квітла влада, сформована виключно із верхівки блоку «Росія» та її «родичів», аби ніхто не заважав її піднімати собі зарплати (чеслові підняття готовиться вже сьогодні, хоча й так середня становить майже 50 тисяч рублів). Аби не запитували кремлівські куратори, чому не реалізовано виділені кошти. Сутність цього добра втілюється у фразі, що прозвучала з уст урядовця С. Шувайнико: «Не надо учить нас жити — лучше помогите материально!». А ми ж за все це будемо ганьбити Україну й Америку.

Добропорядні росіяни й не на таке готові, особливо отакі провінційні, на чолі з тим чи іншим розманом кадровим. Прикладом є приклад Республіки Комі, що як за часів інквізії запалали вогнища. В них горіла не так звана сепаратистська література і не україномовні книги, як у Криму, там палили препогані гроши Джорджа Сороса, гроши, вкладені у видання підручників і монографій, написаних переважно професорами МДУ, за якими навчаються студенти у провідних російських ВНЗ. Уряд Комі діяв згідно із сигналом згори про те, що ця література формує у молоді «искаженное восприятие отечественной истории» і популя-

ризує «чуждые российской идеологии установки», а тому підлягає знищенню. Не було зроблено винятку і для підручника «Экономика общественного сектора» Л. Якобсона, за який її автор свого часу одержав подяку від «недалекоглядного президента Путіна». Росіяни взагалі схильні до піроманії, і це нагадує не тільки середньовіччя, а ще й фашистську Німеччину.

20 січня побувала в Центральному музеї Тавріди, де держактив спільно з мінкультури підготували виставку «Выражая волю народа», присвячену витокам так званої кримської державності. Експонатів, пов'язаних з подіями 95-річної давнини, коли Крим з волі Леніна став «АССР», виявилося обмаль, всі вони просто свідчили про прикмети кілоніжного життя. Інша справа — те, що відбувалося 25 років тому. Тут і білетені, і списки з результатами голосування, і фотографії горе-«президента» з піднітою у вітанні рукою, який, вхопивши птаху щастя за хвоста, хоч і не зміг реалізувати волю більшості, в чому його звинувачують сучасні політики, але таки вискуб з того хвоста кілька райдужних пір'їнок. Першим його державним візітом був чартерний рейс із сім'єю на Кіпр, звідки родина повернулася з об'ємними баулами. На публіку Мешков розповідав про величезну кількість неймовірно вигідних для Криму міждержавних угод, які йому вдалося укладти. Тоді і потім вся «державна діяльність» Мешкова залишалася з сімома замками, але стали широко відомими нюанси його особистого життя, про що подбала вагітна коханка президента, з якою він зраджував дружині. Отже, для мене так зване становлення державності Криму асоціється не зі створенням його герба, що намалювали мій колега по видавництву Василь Кутчинський, і не з конкурсом на слова для гімну, навіть не з референдумом, а з оцім президентом-клуоном, сиреною і мигалками, під які він роз'їжджал містом, а також колективним безумством, внаслідок якого кримчани зробили цей дивовижний вибір. Тож лопнула мильна бульбашка кримської «державності» не з вини України, просто всенародно обраний президент вік у Росію, де віштувався практикувати на більш відповідній посаді — скромним учителем. Про те, що 1 грудня того ж року жителі півострова проголосували на іншому референдумі за незалежність України, фактично знівелювавши результати першого, де висловилися за Крим як суб'єкт союзного договору, місцева влада згадувати не любить, а якщо вже слова із пісні не викинути, каже, що високі показники були досягнуті за рахунок відпочиваючих з України або ж фальсифікацій. Хоча говорить, що взимку більша частина населення Криму — це українські курортники, звичайно, смішно, як і про масові фальсифікації, що увійшли в побут вже за часів Януковича. До речі, ці версії можна з таким же успіхом поширити і на результати позаторішнього референдума за кримську незалежність...

Та повернімося до виставки, відкриваючи яку, ви-

ступили директор музею, представники архіву, влади та хтось із «славних» активістів проведення первого референдуму. Промовці передали місточок з 1991 до 2014 року, називаючи героями усіх ворогів України. Серед них живих і здорових прозвучало й ім'я Бориса Кізилова, того самого лідера РДК (республіканське движение Крима), що взявся керувати видавництвом «Таврія» після того, як йому відмовили в державному фінансуванні. Нас, його працівників, перевели на договір, ефект від якого був нульовий. Реально я мала робоче місце в кімнаті, орендованій малим підприємством на чолі з моїм знайомим. Сюди інколи зазирали мої україномовні друзі. Якось я проходячи мимо вікна, пан директор почув ненависну мову, котрою кореспондент двох газет — української і російської — передавав інформацію. Орендодавець відродив ж викликав мене на килим і заявив, що якщо ще раз таке почує, негайно позбавить нас приміщення. Ще б пак — адже воно вже давно перетворилося на партійний штаб.

За що ж цей чоловік так ненавидів мою мову, мою державу, і кому ненависть і зло перемогли? Щойно переглянула традиційне кримське ток-шоу «Все как есть». Якщо минулого разу думку «світової спільноти» уособлював український соціолог Євген Копатько, що, як з'являвалося, став зовсім не українським, а членом експертно-консультаційної ради при Аксёнові, то нині в цій ролі виступив польський журналіст Матеуш Піскорський. Він тут виявив завідувництво «компетентністю» щодо українського питання. «На Україні не може бути хунти, потому що государство Україна не существует, это просто территория», — натхненно промовляв поляк, якому, звичайно, видніше. Особливо, якщо врахувати його регулярні візити на Донбас у самопроголошеної республіки. А ось він вже і в Москві, доповідає з високої трибуни: «Крим только теперь стал многонациональной территорией, где соблюдаются права всех народов, в том числе и украинского меньшинства». А ще про те, якими раніше безправними були тут росіяни. Цікаво, як називається посада цього «журналі-

ста» в його країні і який він має оклад в ФСБ, бо за дешево не стане ж так ганьбиться. Хто-хто, а ми, кримчани, незалежно від позиції та інтересів знаємо, як воно було і є насправді, і відверта безцеремонна брехня, сподівається, подобається не усім.

Нешодівно на півострові погас ще один — чи не останній вогник українства — припинила своє існування зразкова дитяча театральна студія «Світанок» за чолі із застеженим діямчим мистецтв України Аллою Петровою. Практично всі її випускники ставали студентами вищих мистецьких закладів, студійці перемагали у різноманітних всеукраїнських конкурсах, пов'язаних з акторською майстерністю, їх запрошували зініматися у справжньому дорослому кіно. Analogично російськомовного гуртка не було, тому дехто із батьків розривався поміж бажанням бачити свою дитину артистом і не «засмічувати» її голову українською мовою, особливо коли вона фактично стала вважатися ворожою. Керівництво Палацу пioneriv, при якому працювала студія, не раз давало зрозуміти Аллі Володимирівні, що її рідна мова вже не є актуальну і настав час перебудовуватися. Знала і я, що у пані Аллі не все гаразд, але здавалося, що улюблена справа можна було відібрати у неї тільки разом із життям. Думала — не здолають, та відірвали з кров'ю, розшматували цей живий організм, утопили «Світанок» в болю і сльозах. А іноземцю Піскорському здається, що й тепер права україномовної меншини належним чином захищені.

Тим часом, кримсько-російські патріоти пишуть «нову» історію Криму, для якої постаралися їхні іноземні «шестирічки». Ділять славу, сваряться, хто зробив більше для повернення Криму в «матушкіно лоно». І книга обов'язково вийде, на крейдяному папері, добре проілюстрована, можливо, що й стане шкільним підручником. А ось альтернативного погляду представлено не буде. Або ж відображатимуть його люди, що мешкають за сотні кілометрів від Криму. А якби рідна країна не «надірвалася» рік тому на виданні, зокрема, «Кримської світлиці» в паперовому варіанті, майбутні історики, відвідавши архів, можливо, побачили б кримські життя зовсім іншим, яким воно є насправді. Невже, програвши минуле, ми готові програти ще й майбутнє?

Тамара ФЕДОРЕНКО
м. Сімферополь

Маячня з історією...

УКРАЇНА ІНІЦІОВАЛА ОБГОВОРЕННЯ В РБ ООН ВИСЛОВЛЮВАНЬ ПРЕЗИДЕНТА РОСІЇ щодо ДОНБАСУ

Українська делегація ініціювала обговорення в Раді Безпеки ООН нещодавніх висловлювань президента Росії В. Путіна щодо Донбасу, які ставлять під сумнів кордони України. Про це повідомляється на сайті представництва України при ООН. «Уход обговорень представник України Володимир Єльченко заявив про неприпустимість спроб вищого керівництва Росії переписати історію, піддаючи сумніву територіальну цілісність, суверенітет та політичну незалежність України», — йдеться в повідомленні.

Українська делегація наголосила, що висловлювання Путіна порушують низку основоположних міжнародних документів, зокрема, Статут ООН та Гельсінський Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1975 р.

Також Україна привернула увагу членів Ради Безпеки ООН до того, що подібні висловлювання надходять від очільника держави, яка є одним із підписантів Будапештського меморандуму щодо гарантування безпеки України. Однак Росія порушує свої зобов'язання за Меморандумом, продовжуючи незаконну окупацію АР Крим і м. Севастополь та безпредecedентну військову агресію на Донбасі.

«Українська делегація заявила, що Україна розглядає висловлювання Путіна як непринятні і вимагає від російського керівництва припинити ворожу риторику та агресивні дії проти українського народу», — йдеться в повідомленні.

У зв'язку із цим представник України поновив заклик до всіх сторін Будапештського меморандуму, включно з РФ, невідкладно провести консультації щодо відвертих зазіхань на існуючу кордони України, як це і передбачено статтею 6 Меморандуму.

Як повідомляв УНІАН, президент РФ Володимир Путін заявив, що кордон між РФ і Україною в радянські роки проведено «довільно» й «необґрунтовано», а включення Донбасу до складу України назвав «маячне».

Політична карикатура Олексія Кустовського

ПУТИН, ЛЕНІН ТА УКРАЇНА

Критика, якій Володимир Путін піддав більшовицького вождя Володимира Леніна, стала одним із важливих новинних сюжетів останнього тижня. Путін звинуватив Леніна у розпалі Радянського Союзу. Для багатьох коментаторів це стало приводом для глумувань на адресу Путіна, а російські комуністи застутилися за свого кумира. Але парадокс у тому, що з формальної точки зору Путін має рацію.

Створення Радянського Союзу дійсно стало лише етапом розвитку Російської імперії. У новому утворенні союзні республіки формально вважалися суверенними державами й отримали право на вихід зі складу СРСР. Зрозуміло, що в роках більшовицької диктатури реалізація такого права не була можливою, про неї ніхто не говорив всеріз. Але як тільки імперія ослабла, союзні республіки своїм правом скористалися.

Виникає, однак, запитання — а чому взагалі з'явилися союзні республіки? Через примхи Леніна? Ні, в результаті національно-визвольної боротьби народів імперії. Українці, білоруси, поляки, грузини, фінни, вірмени, азербайджанці, латиші, літвовці, естонці боролися за свою свободу зі зброєю в руках — і проти білогвардіїв-шовіністів, і проти червоноармійців-«інтернаціоналістів». Насправді, більшовицький інтернаціоналізм був однією з масок російського шовінізму — і тільки. Але це маскування дозволило більшовикам заливати на свій бік багатьох жителів пригноблених околиць Російської імперії.

Втім, не помічати національного питання більшовики вже не могли — поготів, що і Ленін, і Сталін були великими фахівцями з цієї проблеми. Так і виникала ідея «підміні» нових держав на союзні республіки, формально суверенні, а фактично — керовані з Москви. Бунтівні території спочатку окупували, населення піддавали жахливим репресіям, а потім оголосували «суверенітет».

НА ЧАСІ - ДЕРЖАВНЕ ВИЗНАННЯ УНР

З'явилися реальні історичні та правові підстави розпочати процес офіційного визнання УНР як спадковавця нинішньої Української держави.

Наступний рік, 2017-й, проголошено Роком Української революції 1917-1921 років. Переконаний, що ця подія має колosalне значення не тільки для формування історичної пам'яті, а й безпосередньо може вплинути на сьогодення.

На офіційному сайті Верховної Ради України нарешті розміщено текст IV Універсалу. Таким чином, один із найважливіших нормативно-правових актів доби УНР і Української революції став частиною законодавства сучасної Української держави.

І якщо раніше говорилося про символічність історичної тягості доби УНР із сучасною Україною, то відтепер з'явилася реальні історичні політичні та правові підстави розпочати процес офіційного визнання УНР як спадковавця держави, в якій ми сьогодні живемо.

У цьому звязку слід пригадати, що минулого року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про правовий статус та віщаування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», яким, зокрема, борцями за незалежність України визнаються особи, які брали участь у всіх формах боротьби за незалежність України, в тому числі в органах влади Української Народної Республіки, Української Центральної Ради, Генерального Секретаріату Української Центральної Ради, Ради народних міністрів Української Народної Республіки, а також уряду УНР в екзилі.

Також нагадаю, що в Україні вже робилася спроба легітимізувати державність УНР. Так, 22 серпня 1992 року останній президент УНР на вигнанні Микола Плав'юк у присутності першого президента України Леоніда Кравчука, спікера тодішнього парламенту Івана Плюща, членів уряду, численних гостей заявив, що проголошена 24 серпня 1991 року Українська держава є «правонаступницею Української Народної Республіки», а також передав тогочасній українській владі праупор УНР, державну печатку та клейноди гетьмана Івана Mazepa.

Крім того, Микола Плав'юк та інші очільники УНР в екзилі склали заяву, в якій зазначено: «Складаючи свої повноваження, ми заявляємо, що проголошена 24 серпня і утвордженна 1 грудня 1991 року народом України Українська держава продовжує державно-національні традиції УНР і є правонаступницею Української Народної Республіки».

Очевидно, що Революція гідності, яка актуалізувала і загострила усі без винятку світоглядні, історичні, політичні та юридичні складові національної ідентичності та національної державності відкрила можливість здійснити необхідні кроки на шляху визнання УНР спадковавцем сучасної України.

Принаймні, на мою думку, на що пору усі чинні інститути держави, зокрема президент, парламент та уряд, мають достатньо політичної волі, щоб це зробити.

Якщо б таке сталося, то Україна:

- по-перше, зафіксувала б період існування так званої Української Радянської Соціалістичної Республіки у складі СРСР як окупаційний, з усіма політико-правовими наслідками, які з цього випливають. У цей контекст вкладається ухвалений Верховною Радою Закон «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», який можна було б удоціоналити під кутом зору не лише декомунізації суспільства, а й передусім його «дерадянізації»;

по-друге, підтвердила б свій європейський статус, адже таким же подібним шляхом проголосували й утворювали свою національну державність балтійські країни – Литва, Латвія та Естонія, які на сьогодні перебувають в ЄС та НАТО і змогли досягти цього успіху завдяки тому, що різко розірвали зі своїм окупаційним минулум;

по-третє, змогла б віднайти додатковий аргумент, що свідчить про національно-визвольний характер російсько-української війни на Донбасі, яка у світлі спадкоємництва з УНР постає війною за повну деокупацію українських земель, збереження їхньої сувереності і соборності. Відтак вже ні в кого не виникатиме питання щодо номінації агресора. В очах світового співтовариства він однозначно трактуватиметься як окупант, війна проти якого завжди була і залишається священною.

Важливе запитання: коли Україна має проголосити свою спадкоємництво з УНР? Найпростіша і найправильніша відповідь – якнайскоріше. Проте це можна було б зробити 24 серпня на День Незалежності або 1 грудня, в річницю Всеукраїнського референдуму, який підтвердив доленоное рішення Верховної Ради.

У будь-якому випадку без такого рішення День Соборності, який ми урочисто відзначаємо щороку, а також Рік Української революції не матимуть під собою достатньо мідних історичних підвіalin, будуть більше символічними, хоч мають стати найважливішими в житті української нації загалом та кожного українця зокрема.

Врешті настав час виконати обіцянки, які на зорі новітньої державності давалися лідерам УНР в екзилі, яких уже, на жаль, з нами немає, але пам'ять про яких зобов'язує це зробити.

Богдан ЧЕРВАК, голова ОУН

www.radiosvoboda.org

Історія і сучасність

У перші дні 1918 року – 9 січня за старим стилем (22 січня за новим) – в умовах військової агресії проголошено незалежну республіку Україна.

Навколо Києва стискалося кільце вогню. Більшовики розпочали агресію проти України ішо в грудні 1917 року.

Згідно із Третім Універсалом, Українська республіка створювалася у федеративному звязку із іншими республіками колишньої Імперії. Проте вже через два місяці та ж Центральна Рада приймає рішення про повну незалежність України.

Тривожне свяtkування

Учитель української школи Городок шукав кімнату. Старе мешкання на Жилянській, 113 його ніколи не влаштовувало. У газетному оголошенні він додав «Маю дрова». Взимку того року це було важливо обставинкою.

Інша київська газета публікувала рекламу певної пані: «Англійка, досвідчена вчителька шукає кімнату із повним утриманням навколо уроків англійської мови. Дізнаватися: Британське консульство, Пушкінська, 21 від 10-ї години ранку до 12-ї дня».

Цирк Kiccо на Миколаївській, 7 рекламував «великі ефектові вистави «Ялинка» та «Дід Мороз».

Настав новий 1918-й рік. Газети звично ряснили приватними оголошеннями. До проголошення незалежності Української Народної Республіки, Української Центральної Ради, Генерального Секретаріату Української Центральної Ради, Ради народних міністрів Української Народної Республіки, а також уряду УНР в екзилі.

Також нагадаю, що в Україні вже робилася спроба легітимізувати державність УНР. Так, 22 серпня 1992 року останній президент УНР на вигнанні Микола Плав'юк у присутності першого президента України Леоніда Кравчука, спікера тодішнього парламенту Івана Плюща, членів уряду, численних гостей заявив, що проголошена 24 серпня 1991 року Українська держава є «правонаступницею Української Народної Республіки», а також передав тогочасній українській владі праупор УНР, державну печатку та клейноди гетьмана Івана Mazepa.

Крім того, Микола Плав'юк та інші очільники УНР в екзилі склали заяву, в якій зазначено: «Складаючи свої повноваження, ми заявляємо, що проголошена 24 серпня і утвордженна 1 грудня 1991 року народом України Українська держава продовжує державно-національні традиції УНР і є правонаступницею Української Народної Республіки».

Очевидно, що Революція гідності, яка актуалізувала і загострила усі без винятку світоглядні, історичні, політичні та юридичні складові національної ідентичності та національної державності відкрила можливість здійснити необхідні кроки на шляху визнання УНР спадковавцем сучасної України.

Принаймні, на мою думку, на що пору усі чинні інститути держави, зокрема президент, парламент та уряд, мають достатньо політичної волі, щоб це зробити.

Якщо б таке сталося, то Україна:

- по-перше, зафіксувала б період існування так званої Української Радянської Соціалістичної Республіки у складі СРСР як окупаційний, з усіма політико-правовими наслідками, які з цього випливають. У цей контекст вкладається ухвалений Верховною Радою Закон «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», який можна було б удоціоналити під кутом зору не лише декомунізації суспільства, а й передусім його «дерадянізації»;

по-друге, підтвердила б свій європейський статус, адже таким же подібним шляхом проголосували й утворювали свою національну державність балтійські країни – Литва, Латвія та Естонія, які на сьогодні перебувають в ЄС та НАТО і змогли досягти цього успіху завдяки тому, що різко розірвали зі своїм окупаційним минулум;

по-третє, змогла б віднайти додатковий аргумент, що свідчить про національно-визвольний характер російсько-української війни на Донбасі, яка у світлі спадкоємництва з УНР постає війною за повну деокупацію українських земель, збереження їхньої сувереності і соборності. Відтак вже ні в кого не виникатиме питання щодо номінації агресора. В очах світового співтовариства він однозначно трактуватиметься як окупант, війна проти якого завжди була і залишається священною.

Саме так описував першу новорічну ніч нової республіки Євген Чикаленко, меценат української культури і співвидавець газети «Nova Rada».

Натомість станцію Красилів зняв на 6-та українська самоката сонячна, а на станції Мокошин відбувається бій між

редактором якої був іще один із активних творців Української Центральної Ради Сергій Єфремов, – увесь час друкувала тривожну інформацію.

І вчитель Городко, і невідома на ім'я англійська пані могли переконатися з повідомлень газети, що сумніви Винниченка мали підставу. Україна палала. Більшовики рухалися як сарана, змиючи все на своєму шляху.

4 січня «Nova Rada» повідомляла про бої під Бахмачем. Катеринослав перейшов до рук більшовиків. Натомість українські козаки встановили порядок у Полтаві і перемогли більшовиків у Рівному.

українцями і більшовиками: «Більшовики, зібравшись на станції, почали наступати, але в той час на станцію в'їхав броньований поїзд і обстріляв більшовицький ешелон. Один снаряд, пробивши броню, розірвався всередині. Втрати з боку більшовиків величезні, з боку українців – незначні».

№1:

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ КОЛИ ГРУШЕВСЬКИЙ ЇЇ ОГОЛОСИВ, ЧОМУ ВИННИЧЕНКО СУМНІВАВСЯ, А ЄФРЕМОВ БУВ ПРОТИ

Генеральний Секретаріат Української Народної Республіки. У центрі нижнього ряду – Голова Секретаріату Володимир Винниченко

ближчих засідань Центральної Ради. Згідно з цим актом Україну буде оголошено самостійною незалежною Республікою.

Отже, 10 січня за старим стилем (23 січня за новим) вістка про майбутнє проголошення незалежності молодої республіки вперше стала з добутком суспільства.

Напередодні, 9 січня, «Nova Rada» опублікувала іншу котротеньку замітку:

«Англія визнає Українську Республіку. Великобританський повірений у справах Г. Піктон Баге прибув до Києва. Його приймав генеральний секретар по міжнародним справам О. Шульгин».

Як так сталося, що 9 (22) січня – тобто у день, який ми звичайно пов'язуємо із Четвертим Універсалом, – «Nova Rada» мовчала про цей важливий документ? Як так сталося, що мовчала газета, яку редактував один із членів Центральної Ради Єфремов, який не міг не знати усіх подробиць політичної кухні?

Натомість саме ця газета повідомляла про визнання Англією Української Республіки ще до того, як ця республіка формально оголосила про свою самостійність!

Коли

ЛУГАНЧАНИН ВОЛОДИМИР «МІСЦЕВІ НАМ ПОВІРЯТЬ НІЖ ЛЮДЯМ ІЗ ЗАХІДНОЇ

Інколи, роздумуючи над долею «Кримської світлиці», вивчаючи проблеми і тенденції «світличанського» середовища, ловлю себе на думці, що в попередні роки, попри неуважу держави до кримських справ, колективом газети було засновано непоганий фундамент. Принаїмні була вірно зроблена ставка на цілеспрямоване об'єднання навколо «КС» позитивних, освічених особистостей. Це досі дається знаки, хоча вже рік газета не виходить у паперовому варіанті. З луганчанином, кандидатом філософських наук Володимиром Сабадухою познайомився три роки тому завдяки тернопільським

— Моя кандидатська дисертація була присвячена українській національній ідеї та ідеї особистості, — говорить Володимир Олексійович. — З моїм другом і учителем Олександром Гречаним ми працювали разом років п'ятьнадцять. Обоє були української орієнтації, але стосовно ідеї особистості, то це саме Олександр Феногенович зробив поштовх. Він розробив ідею розвитку людських здібностей: найнижчий рівень — це «залежна людина», далі йде «посередня людина», і, нарешті, — «особистість». Українську ідею він розумів саме як ідею особистості. Мені це сподобалося! Но не можна нації нав'язати ідею, яка не відповідає її ментальному. Усвідомлюючи це, я почав глибше вивчати українську філософію. Згодом переконався, що ідея духовної ієархії та ідея Особистості була органично притаманна українській філософії. Перш за все, це Іван Вишенський (який більшу частину свого життя провів на горі Афон), Григорій Сковорода, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко, Іван Франко... Трохи пізніше — Дмитро Донцов. Вони виділяли три рівні духовні зрості людини. Є залежна людина, яка залежить від своїх нерозвинутих потреб та навколоїншого середовища. Є посередня людина, яка використовує свої знання і досвід не заради суспільства, а для себе, для власної вигоди. І є, нарешті, ОСОБИСТІСТЬ, яка свої знання використовує для розвитку держави, суспільства або для розвитку іншої людини. Як могла вижити українська нація без держави? Вона спирається на окремих шляхетних людей, які жили заради України, суспільства, громади. З історії відомо, що на чолі сільських громад, як правило, були шляхетні люди, які діяли в інтересах громади і не шукали вигоди для себе. Потім був тривалий період комуністичного поневолення, але тепер я бачу, що шляхетна людина в Україні знову відроджується. Це показав перший Майдан, а особливо — другий.

— **Можете сказати декілька слів стосовно української мови? Як ви прийшли до неї?**

— Батьки розмовляли російською, але в селі Третяківка Біловодського району, де я проводив літо, скрізь чув досить гарну українську мову. Це вже тепер там розмовляють суржиком... Коли повертаєшся до Луганська, то за інерцією продовжуєш говорити мовою бабусі. Але батько радив переходити на російську, бо інакше, мовляв, не виб'ються в люді... Я не міг не послухати батька, але й перебування на селі зробило свою справу. А потім мене вразила одна історія. Батько в листопаді 1941 року потрапив у полон десь під Смоленськом. Побував у концтаборі,

«світличанам». І ось тепер, коли науковець опинився в ролі біженця (проживає і викладає тепер у Івано-Франківську), з ним щедро ділиться своїм людським теплом «світличані» Прикарпаття. В один з вечорів ми зустрілися утром: Володимир Олексійович, учителька української мови і невтомний пропагандист «Кримської світлиці» Софія Гладій та автор цих рядків. Просимо луганчанина розповісти трохи про себе, про феномен української Луганщини, про наукові розробки та про способи повернення окупованих територій: Донбасу і Криму.

якось вирвався звідти і довго пішки добирався додому. Тільки навесні 1942 року дістався рідної оселі. Обійняв рідних і сказав: «Ну, тепер хоч помру на Україні...» — і заплакав. Коли батько розповів про це мені, то я вперше задумався: значить, Україна варта того, щоб її ось так любити! З того часу земля предків міцно увійшла і в мою душу, і моя вимушена російськомовність вже нічого не виришувала, — я відчув себе українцем.

— **I все ж, багато луганчан і донечкан самоідентифікуються не в останню чергу завдяки російській мові.**

— Є таке. Взагалі, мова, релігія і патріотизм — це дуже взаємопов'язані речі. Пригадую, як після першого

звичаєм. Загинув хлопчина восени 2014 року... Як поховали Артема, я не знаю, але важливо, що у нього були такі ідеологічні настанови. Тож хоча знання мови не завжди є вирішальним фактором, але буде набагато краще, якби луганчани знали мову дідів-прадідів. Бо навіть тут, в Івано-Франківську, де біженці об'єдналися в Товариство українців Донбасу і Криму (розуміло, що проукраїнське), вони не поспішають переходити на українську мову.

— **На окупованих територіях йде процес прозрівання населення?**

— Не можу назвати точну цифру, бо це треба проводити грунтovні соціологічні дослідження, але підтверджу-

Володимир Сабадуха і Софія Гладій

Майдану дітей-луганчан почали возити на Західну Україну. Була така програма в часі президентства Ющенка. Але тоді навіть деякі вчителі (я вже не кажу про звичайних обивателів) давали конкретні настанови своїм дітям: у жодному разі не розмовляти у Львові чи в Тернополі українською.

— **Цікаво, звідки така нетерпимість?**

— Щоб не зраджували своїй регіональній ідентичності, щоб були ідеологічно пильними, не йшли «на поводу» у бандерівців... Але трапляється, що діти відкидали ідеологічні настанови батьків та вчителів і переходили на українську. Але якби луганські освітяни були у більшості своїй патріотично налаштованими, то й діти переходили б на українську набагато швидше.

— **Тепер модно казати, що любити Україну можна, наявіть думаючи і спілкуючись російською...**

— Звичайно, нерідко буває, що й російськомовні луганчани є патріотами і навіть гинуть за Україну. Можливо, спрацьовують гени. Знаю випадок, коли луганчанин — син чеченця й українки — жив з бабусею і виховувався нею. Попри це, через деякий час Артем прийняв іслам. Але навіть будучи мусульманином, пішов в АТО добровольцем і хоробро воював за Україну. Просив побратимів, — якщо його вб'ють, — щоб поховали за мусульманським

можу, що розчарованих стає все більше і більше... Люди були орієнтовані на отримання якісної матеріальних благ від Росії. Але нічого не отримали, тому й розчарувалися. Але це розчарування йде не від свідомості, а від шлунку. Тому робити ставку на таких не можна. Розчаровані — це не опора наша, а баласт.

— **А щось позитивне, оптимістичне ви можете сказати?**

— Українці, які виїхали з окупованих територій, розлетілися по всій Україні. Вони непогано «вписалися» в сектори Києва, Дніпропетровська, Харкова та інших міст. Є там люди активні, інтелектуальні, підготовлені. І вони подекуди навіть викладають в університетах. Отже, позитив в тому, що велика Україна отримала неабияке інтелектуальне «підкріплення». У Луганську ж залишилися люди, які не здатні бути суб'єктами діяльності. Вони можуть жити лише на якісні соціальні подачки. І тому, якщо не буде певних додаткових зусиль з боку влади, то повернутися Луганськ і Донецьк буде важко. І нам, патріотам, туди нічого повернатися. Хіба що після здійснення певної листрації. І коли люди, які боролися за Україну і ходили на місцевий Майдан (нас там було небагато — дві чи три сотні людей), отримають бодай якісь переваги чи стабільну підтримку влади, то вони повернуться і будуть там роз-

будовувати Україну. В іншому випадку, якщо листрації не буде, то сепаратисти відчуватимуть себе спокійно, а ми знову будемо у меншині.

— **Можу запевнити, що патріоти і небайдужі люди з Києва, Тернополя, Львова, Чернівців часто розмовляють на тему майбутнього облаштування Донбасу і Криму. Що робити із сепаратистами? В Росію їх Путін не пустить. Значить, будуть залишатися на місцях. Будемо терпляче перевиховувати їх? А може, країна візажати, які створюють собі кумирів, тобто їм здається, що вони їх створюють, насправді це робить реклама. Потікінську формується п'ята колона, готова домовлятися як з владою, так і з сепаратистами. Якби йшлося про чисте мистецтво, — воно вимагає аполітичності, і часом злітає на сліпучі вершини духу. Але це нагадує щурячого короля, який помре, якщо його не годуватимуть грантами, преміями і переповненими залями. Війна вже закінчилась? Ні, вона триває. Війна перевіряє кожного, хто чого вартий, і стьобом та типовим для літературної посипи «заздирте» не відмітиться від дьогто. На захист кумирів підіймається ціла армія шанувальників чи просто прислужників. Хлопці, йдіть на війну, дівчата, займайтесь волонтерством. Чи ви не розумієте, як боляче спостерігати адвокатів диявола тим, хто живе у зросійшених регіонах чи наїв в окупованій? Я знаю жінку з Харкова, в якої є мала дитина, якій пишуть погрози на дверях за те, що вона не приховує свого патріотизму. Я знаю дівчину-співачку, яка просить мене надіслати їй щось з бойківських пісень.**

— Посилати тисячі «агітарів» на терени так званої «Новоросії» — це не вихід. Вони будуть сприйматися як чужі. Крає, якби мешканці Донбасу після визволення агітували не прислані галичани, кияни чи, скажімо, кіровоградці, а свої, місцеві. Які залишилися там або десь тимчасово війшли на велику Україну. А оскільки залишати захоплену сепаратистами територію Росії не можна в жодному випадку, то повинна бути централізована політика, державна програма з реінтеграції Донбасу і Криму. Треба зібрати політологів, психологів, соціологів і цілісно обговорювати цю проблему. Моя одна голова не може замінити голови багатьох фахівців. Приоритет треба давати особистостям — як на теренах Луганщини і Донбасу, так і на теренах не хворої на сепаратизм частини України. Які жили б українськими інтересами. І є у мене потаємна мрія — спробувати зробити з Луганщини і Донеччини нову Галичину. Тобто настільки ж патріотичний край, тільки на ході України.

— **А стосовно Криму як? Як його повернати — так, як Донбас, чи інакше? Може, крає зробити ставку на кримських татар? Що робити з росіянами, які аплодували «зеленим чоловічкам»?**

— Звісно, кримські татари повинні брати активну участь у цьому процесі. Можливо, якби вони були більш активними, то ми б і не втратили Крим. Громадянські акції протесту могли б відіграти певну роль. Тепер вони мусять бути активними, бо автономія, скоріш за все, буде національна — кримськотатарська. Росіяни ж після повернення Криму в лоно України замовкнуть і будуть тихенько доживати віку. Як люди, чи сподівання не вправда. Навряд чи хтось там буде не раді, що виховали сина таким патріотом.

— **Мені відповідь на це відповідь.**

ПАТРІОТИ У СІРІЙ ЗОНІ

Другий рік війни. Певна частина творців укрсучліту втомулася, бо написати про ностальгію за совком вони ще може, і про своє рослинне існування також, а книжки про нашу війну в Європі не перекладуть з міркувань по-литкоректності. Війна України з Росією, а не громадянський конфлікт. Такими є й інші читачі, які створюють собі кумирів, тобто їм здається, що вони їх створюють, насправді це робить реклама. Потікінську формується п'ята колона, готова домовлятися як з владою, так і з сепаратистами. Якби йшлося про чисте мистецтво, — воно вимагає аполітичності, і часом злітає на сліпучі вершини духу. Але це нагадує щурячого короля, який помре, якщо його не годуватимуть грантами, преміями і переповненими залями. Війна вже закінчилась? Ні, вона триває. Війна перевіряє кожного, хто чого вартий, і стьобом та типовим для літературної посипи «заздирте» не відмітиться від дьогто. На захист кумирів підіймається ціла армія шанувальників чи просто прислужників. Хлопці, йдіть на війну, дівчата, займайтесь волонтерством. Чи ви не розумієте, як боляче спостерігати адвокатів диявола тим, хто живе у зросійшених регіонах чи наїв в окупованій? Я знаю жінку з Харкова, в якої є мала дитина, якій пишуть погрози на дверях за те, що вона не приховує свого патріотизму. Я знаю дівчину-співачку, яка просить мене надіслати їй щось з бойківських пісень.

БОЙОВІ РЕЛІКВІЇ

Нещодавно письменник і видавець з Червонограда, спецкор львівської газети «Акцент» Ігор Дах повернувся з журналістського відрядження зі східних теренів України, де триває справжня загарбницька війна з боку Росії.

Під час зустрічі з ним кіборги 90-го аеромобільного батальйону 81-ї десантно-штурмової бригади ЗСУ, в якій служить червоноградець Владислав Вербіло, подарували слухачам червоноградського відділення Міжнародної (Малої) академії літератури і журналістики український прапор з автографами і ширими побажаннями, передусім, — мир! А бійці першої мотопіхотної роти 42-го окремого мотопіхотного батальйону з передової у с. Шуми, що біля Дзержинська, передали свій бойовий стяг для музею червоноградської школи № 9.

Тарас ЛЕХМАН, журналіст
м. Червоноград Львівської області

ПІДЛІСТЬ ЗРАДНИКІВ І ЖИТТЯ ПІСЛЯ ФРОНТУ

</

КРИМ. ЗМОВА БАЙДУЖИХ

*«Некопані криниці благослови,
Творець,
І дай сліпим прозріти,
І дай глухим почуття!»
(Володимир Верховен)*

У книжці «Змова Байдужих» Бруно Ясенського є такі слова: «Не бійся ворогів. У найгіршому разі можуть тебе вбити. Не бійся дружів. У найгіршому разі можуть тебе зрадити. Стежися байдужих. Не вбивають і не зраджують, але за їхньої мовчазної згоди вбивство й зрада існують на світі».

Продовжуючи цю думку, сказавши, що найнебезпечнішою і вже точно найогиднішою формою байдужості є байдужість ідейних рабів – отих некопаних криниць, про які писав поет. Саме їхня лукава натура, замість того, щоб шукати шляхи до волі, перманентно вишукує як не «доброго царя», то «хазїї», «батька нації», «гетьмана» чи яку іншу «сильну руку», аби, не напружаючи почести атрофовані, почасти здеформовані мізки, можна було й далі дигати по колу в такому звичному ярмі, прикрашеному гірляндами похваливальних-за-дармову-працю-грамот, брязкальцями блискучими медальок, навіщуваних колись на червоній, а нині на жовто-блакитній стрічечі – в ярмі з причепленою попереду напівзигнілою морквицею обіцянок, пільг та субсидій. Саме їхнє радикальне крило є вірною опорою влади, в тому числі й на антимайданах. Саме їхнє електоральне болото перманентно нейтралізує всі спроби свідомої частини українського суспільства вигнання Країз із смірдючою твані духовної неволі та економічного занепаду. І справа ж не лише в тому, що їхня бездумна більшість щоразу приводить до влади як не безсмертне кодло злодійкуватих януковичев-герег-пашинських, то язикатих нікчем, які бескоромно паразитують на тому субстраті за будь-яких обставин, навіть у час війни. Біда в тому, що, лаючи чергових нездар, приведених до влади в результаті їхньої же байдужості чи й прямої продажності, лаючи потворного покруча, якого вони витворили замість відповідальної перед своєю нацією держави, переважне число їх, попри те, і досі, як бачимо, не готове відмовитись від прищепленої їм за довгі віки неволі і так дбайливо вишеваної вже нижніми мудрагелями психології лукавого раба, чия хата завжди скраю. Але чи може так тривати безкінечно? Очевидно, що ні. Вже втрачено Крим, частину Донбасу, Луганщини. І часу на те, щоб прийти до тими та, розірвавши сіті зневіри, безнадії та глухої байдужості, взяти врешті відповідальність за свою власну долю, за долю своїх дітей, за долю свого Краю на себе, лишилось дуже мало.

Крим, попри усталену думку, не був аж якимось особливо згущеним концентратом болота духовного робства. В цьому сенсі він мало чим відрізнявся від будь-якої іншої області України – тієї ж Одесьчини чи Дніпропетровщини, за винятком хіба що Севастополя, де за рахунок присутності московської військово-морської бази та десятиліттями осаджуваних советсько-московських військових пенсіонерів концентрація совка була таки значно вищою. А проте насмілюсь висловити думку, що за державницької політики значну частину тієї п'ятої колони можна було б за десяток років перетворити як не на палкіх поборників вільної України, то принаймні на звичайних, задоволених життям обивателів.

За якої ж умови те чудо могло статися, спитаєте? Власне, та метаморфоза і не потребувала жодного чуда. Все, що треба було робити, це не поступатися належним нам по праву флотом, не розкрадати країну, знищуючи її економіку, її потенціал, її імідж, а якомога активніше розвивати її. Благо, розвивати було що. Мали і потужну суднобудівну галузь, і літакобудування, були однією з небагатьох космічних держав. Тридцять друге місце в списку найбагатших країн світу, на якому

Україна перебувала, з'явившись на світовій арені як незалежна держава, було прекрасним стартовим майданчиком і давало підстави для най-оптимістичніших прогнозів. Чи ж дивно, що навіть мультиетнічний Крим переважною більшістю своєю підтримав незалежність України! Так, це була любов за розрахунком. Але хто має хоч найменш сумніви в тому, що якби розрахунок справдився, то за короткий строк переконаніх прихильників незалежності України на півострові значно побільшало б, а pragmatichnyi rozraхunok postupovo pererib bi v bіl'sh gliboke pochutya? Xto maе хоч якісni сумnivi, zho za podibno-rozvitiyu podiї sushidnia kraїna ne mala b' zhodnih mozhlyvostey iントriguvati, uхvaljujuчи закони про «захист соотечественников», a shans na pojavu v ukraiñskomu Krimu, tym bl'yshe v takii potujkii basi, v ukraiñskogo vij'skovo-mors'kogo flotu, jaк Cevastopol', jaкісni zelenih marsçian spriymavshya b' viklyuchno ja wesela fantastika.

Перефразуючи відому мудрість, скажемо, що навколо успіху завжди безліч шанувальників, а від невдахи відвертаються навіть найближчі друзі. Наша нерозбірливість щодо тих, кого ми приводили до влади, наша байдужість до того, що вони чинили, зруйнували наш шанс, перетворивши нас на невдах, які за рівнем ВВП на душу населення скотилися на передостаннє місце в світовому рейтингу. Чи ж варто дивуватися, що за такої політики число прихильників українського вибору в Криму почало стірмко скорочуватися? Чи варто дивуватися, що його терени стали родючим грунтом для щедро сіяних Кремлем зерен сепаратизму? Чи варто обурюватись, що по двадцяти трох роках такої політики кримчани не стали, всі як один, стіною на шляху «зелених чоловіків», а частка тих, хто назава себе українцями всього за півтора року по анексії, зменшилася з двадцяти чотирьох до менш ніж шістнадцяти відсотків? За таких обставин більшість подиву видається стійкістю українських військових гарнізонів у Криму, які протягом трох тижнів стояли в облозі, марно чекаючи на відповідні накази свого головно-командувача, а ще – підтримка їх з боку частини місцевого населення, бо ж не секрет, що більшість того війська складалася з мешканців самого Криму. Так, всі вони, зрештою, здали свої гарнізони, а багато хто, «натхнений» прикладом свого головнокомандувача, пішов ще далі, перейшовши на бік ворога, але чи повернеться хоч в когось языкік сказати, що це вони є справжньою причиною здачі Криму?

Причинно-наслідковий зв'язок є нерозривним і невідворотним. Кожному наслідку передує певна причина, частіше низка причин. І хоча кажуть, що історія, яка описує все тим і відрізняється від художньої літератури, що в ній відсутній умовний спосіб, ми все ж знову й знову повертаємося до своїх помилок, аби, зрозумівші їхню причину: а) спробувати їх відправити; б) за жодних обставин не повертювати їх.

Було б ідеально, якби свого часу байдужа до всього маса українців, усвідомивши себе нацією, здогадалася б обирати собі владу не зі звичного середовища комунацько-комсомольської номенклатури, яка, перефарбувавшися, розповзлася по псевдопатріотичних партійках та блоках, не з середовища «успішних бізнесменів», які ще вчора промішляли ракетом на базарах, а з віллії української еліти, який, до слова, не потрібні жодні означення на кшталт «культурна» чи «політична». Але ж це завдання залишається невіршеним до сьогодні! До сьогодні, на превеликий жаль, в широких колах українського суспільства нема усвідомлення, що лише державницька політика в інтересах нації, яка може реалізуватися виключно за умови приходу до влади патріотичних, фахових і, найголовніше, порядних людей, дозволить Україні, реанімувавши еко-

номіку, швидко просуватися у своєму розвитку. Якби те сталося в дев'яностох, як у Чехії, де народ настановив президентом інтелектуала Вацлава Гавела, чи навіть на зламі тисячоліть, у двотисячніх, то на сьогодні ми не вели б безпредметних розмов про «похід» у Європу, ми вже мали б розвинуту, конкурентоспроможну європейську країну, гідного партнера інших країн на світовому ринку, мали б гарний торговельний баланс як із західноєвропейськими, так і з московськими партнерами, в яких на відміну від думки не виникало б про ведення супроти нас торговельних воєн, ми уникли б посягання на нашу територію, уникли б відторгнення Криму, руйнації та відчуження територій на сході, уникли б війни і тисяч загиблих та покалічених з обох сторін.

Неможливо заперечити величезне значення для кожної країни рівня добробуту її громадян. Але наш добробут не є біблейною манною, яку посыпають на нас небеса за наші гарні очі. Добробут нації створюється наполегливою працею громадян. Влада, яка чи то через свою недорізницю, чи через захланність нищить економіку країни, знижує добробут громадян, руйнуєчи тим самим основи державності, ставить під загрозу успішність нації, а в крайніх випадках – і саме її існування, заслуговує, що наївніше, на негайну її зміну. Це – незаперечна істина, і саме тому, навіть при невеликому падінні рівня свого добробуту, громадяни, в тому числі й найуспішніших країн, негайно виходять на страйки, аби таким чином вказати владі на її найголовніший обов'язок, а саме – задоволення інтересів нації. Страйки є нормальню практикою відстоювання своїх інтересів у всіх демократичних країнах. Сьогоднішня Франція є яскравим тому підтвердженням: вчораши страйк таксистів, яких пришли підтримати колеги з Бельгії та Іспанії, страйк авіадиспетчерів, уже запланований страйк вчителів – усе те є нічим іншим, як одним з ефективних пропрів народовладдя.

Чи так було з нами? Чи багато гучних страйків пам'ятаємо з дев'яностох, коли закривали сотні заводів, фабрик, вирізали їх на металобрухт, викидаючи на вулицю мільйони робітників? Привчені за століття московсько-советської неволі до статусу раба, який якщо й розкриває рота, то лише для того, щоб славити свого хазяїна, ми мовчали. Мовчали продажні профспілки, мовчали безробітні, позбавлені засобів для утримання своїх сімей, мовчали «щасливці», які, уникнувши звільнення, ладні були місяцями, а подекуди й роками працювали, не отримуючи зарплати чи отримуючи її вигляді капіців, шкарпеток, горілки...

Чому ж, попри жахливу злидність, люди, в переважній більшості своїй, ігнорували цей дієвий важіль впливу на владу? Причиною тому було (значно мірою і

досі залишається) невтомно приживлювана владою переконаність у власній нікчемності перед мoloхом держави, в марності протистояння її, а ще малодушність – глибоко вкорінений за часи перебування в імперії страх затоканого холопа, який радше вимістить своє невдовolenня на близьких, аніж ризикне висловити його справжньому винуватцеві його біді.

Але там, де через все те переступили, поступиться довелось державі. Ось доказ. Восени 1998 року, доведені до відчаю невиплатою зарплат протягом восьми місяців, страйк оголосили три кримські школи – одна з ялтинських, кіровська та міжводненська. Попри потужний тиск на колективи, який за два тижні змусив дві перші школи припинити акцію, остання пропрималася протягом півтора місяців, змусивши владу таки виплатити заборговане. В подальшому застрилок зарплати в цій школі вже ніколи не було.

Держава, влада зокрема, є відзеркаленням рівня розвитку нації, рівня її самоорганізації, що прямо вітікає з рівня самосвідомості окремих її представників, себто кожного з нас. Віддаючи функції управління державою до рук сумнівних осіб, більш того, ігноруючи необхідність ефективного контролю за їхньою діяльністю, жодним чином не можемо розраховувати на успішність у цьому мінливому світі, більш того – відверто наражаємося на всі його небезпеки, аж до повної втрати незалежності та підпорядкування волі інших держав.

На жаль, у нашому суспільстві, яке ще й досі, після «революції на граніті», «кучмутеть» та двох Майданів, у масі своїй не перебороло вірусу холопства, де незалежність, воля, чеснота, честолюбівність, якою прагнули століттями, за яку пролито кров незчисленних поколінь наших пращурів, за яку полягла, зрештою, Небесна Сотня, – багато хто так і не може усвідомити безцінного дару, що впав до їхніх ніг. Хтось ще чіпляється за такі звичні оку символи комунії, хтось відверто сповідує ідеологію режиму, що винищив мільйони українців, інші ніяк не наважаться визначитися, хто їх рідніший у термінах мови – зумисно підселена чужа тітка, яка вільно та невимушенено почувається в їхній хаті, чи рідна матір, яку відтінили в темний закуток...

Дуже хотілося б закінчити цю статтю на оптимістичній ноті, висловивши сподівання, що соколи, яких обернули було на курей, не довго залишатимуться під тим наївуванням, сокочучи чужою мовою та гребучись серед покидків. Україна, насправді, прокидається. Вона стоїть сьогодні на лінії розмежування, не даючи розповістися раповій пухлині луганденерії, вона вимітає корупцію з Криворіжжя, вона вже змусила владу припинити безсоромне гендлювання з окупантійським режимом Криму (шоправда, чутки про відновлення поставок сировини на «Титан» мали б результатувати в негайному запиті до уряду на предмет того, чи те насправді відповідає дійсності, що автор і робить цими рядками), але час не вблаганий, так само, як невідвортність причинно-наслідкового зв'язку. Можна лише гадати, якими наслідками обернеться для нації сьогоднішня заціпнілість, байдужість великіїї частини. Тож пробуджуємося, панове, доки ще не пізно, і наводимо лад у своєму домі!

Валентин БУТ

Крим

9 березня 2014-го, Сімферополь. Сплеск кримсько-української небайдужості... але було вже пізно...

Як відомо, нічого так не змінює текст, його наповнення та звучання, як розташування комі. Кому — це той маленький знак, здатний суттєво вплинути на текст. Культура: знущати не можна зберегти — від того, де поставимо кому, одержимо зовсім несподіваний результат. Утім, культурна політика в наших умовах ведення війни (яку вперто називають АТО, гібридною та іншою маччею) — це те ж саме волонтерство. Жертвовані відповідальні, з ризиком будь-якої мітті втратити все, натомість одержати безліч проблем. Останнім часом з уст провладних політиків можна почтути тезу про те, що волонтери нині вже не потрібні, що вони вже свою місію виконали. Культурна політика — річ у нашій державі невидима й неосяжна. Міністр культури запевняє, що все буде в нас добре. Збільшитися фінансування на таку потребінну справу, як кінематограф, на книговидання тощо. Нібито формально є розуміння важливості гуманітарної політики в умовах ведення війни з російським окупантом. Якщо ж поглянути на ситуацію зближка, то у гуманітарній політиці спотворюється суттєві прогалини. Звісно, йдеється не лише про те, що є труднощі з матеріальним забезпеченням, що їх продовжують долати волонтери.

Суттєвим недоліком залишається брак необхідної інформації з цивільного й політичного життя, люди на передовій перебувають у своєрідному інформаційному вакуумі. Для того, щоб культура стала нашим другим потужним фронтом, самих лише зусилі волонтерів недостатньо. Адже бути сильним на цьому фронті означає бути готовим до перемоги з ворогом. Звісно, якщо запитати у чинного міністра культури про роль культури у перемозі над ворогом, ми не почуємо чогось незвичного. Так, нам підтверджує, що перемога в інформаційній війні набагато важливіша за дипломатичні перемоги або нескінченні політичні змагання. Проте факти — упередта річ — говорять нам про цілком протилежні речі. Про те, що насправді юдінного «інформаційного прориву» на сході країни не спостерігається. Натомість, інформація про усілякі «еленери» та «деноєри» — у необмежений кількості. Поки що речники культурних ініціатив виступають знов-таки волонтери, які працюють на культурному фронті.

Отже, без розуміння того, що культура — наш другий фронт, годі говорити про малі велікі перемоги. Як відомо, останні виростають (постають) з перших. Бути сильним на нашему культурному фронті означає бути готовим до великих перемог. Про

ТИМ ЧАСОМ...

це говорять музиканти, художники, письменники. З останніми взагалі дуже складно. Вони ніби є, присутні у гуманітарному просторі, проте вперто ігноруються державою. Нещодавно мені довелося рецензувати роботу учениці 10-го класу Богуславської школи Терещенко Мирослави. Вразила зрілість та мудрість зовсім юноші школярки. Мирослава Терещенко проаналізувала новели з книги «Євромайдан: хроніка в новелах». Висновки школярки гідні того, аби до неї прислушалися: «Євромайдан — те, що вже відбулося і фактично завершилось, але все ще тяжко говорити про ті події, що змусили одних змінити свої погляди, а інших — віддати своє життя за волю та незалежність мільйонів. Та-

чого серйозного не побачите зараз, крім документалістики. Такі події вже наступне покоління осмислюю».

У піснях відомих українських виконавців усе частіше ззвучить тема війни. Відомою є композиція Анастасії Приходько та Микити Рубченка «Герої не вмирають». Митці виїжджають з концертами на передову, підтримуючи українських героїв у найтяжчі хвилини. Сестри Тельнюк та група «Kozak System» створили кліп «Повертайся живим». Група «Тартак» зробила нове відео на пісню «Вісота» («Ніхто, крім нас»). Не залишилися останору українські митці, презентувавши численні мистецькі роботи на українських та зарубіжних форумах. Твори українських митців, представлені

Отож, як хочете, так і живітьте.

Зрештою, як зазначив голова Національної спілки письменників Михаїло Сидоржевський, «нині в деяких середовищах говорити про підтримку національної культури вважається — в країному разі — ознакою поганого тону. В гіршому — це нібито свідчить про культурну відсталість і неспроможність мислити категоріями модерного ХХІ століття з його філософією ринку, гламуру і успіху. А господарі деяких високих кабінетів вважають національні творчі спілки продуктами сталінської епохи, які мають померти голодною смертю». І ця теза «вкідається» в супільство і, наче мантра, повторюється різними «модерними» діячами.

— резюмує Людмила Тарнашинська. Вірилося-мріялося, та реальність — сурова й жорстока, бо письменники для нинішньої влади — невдахи, бо не вміють «крутитися», «домовлятися»... І взагалі, кому вони потрібні, ті «гнілі інтелігенти». Сучасні володарі життя вже давно списали їх з життя разом з їхньою «колгоспною спілкою». До речі, українська мова теж нині не така вже обов'язкова. Ше кілька кроків — і знову запишуть мовних носіїв на таких собі «уламків» старосітської мови, чи то пак «колгозного языка». Нині — інші часи, глобалізація. Рік 2016-й недаремно оголошено роком англійської мови, адже кроїмо до Європи. Отже, жити стане краще, жити стане веселіше... Головне, що кожен

КУЛЬТУРА — НАШ ДРУГИЙ ФРОНТ

кож морально нестерпно писати й усвідлювати це все, але це потрібно робити.

Під час спілкування з авторами я дізналася: вони писали про те, що самі пережили і не хотіли замовчувати події, які всі ігнорували до того часу, поки це не стало головною темою в Україні. На мою думку, тема, яку я обрала, є насправді найактуальнішою, якщо дивитися на неї крізь призму сучасності. Адже зараз багато істориків вивчають Революцію гідності, шукаючи якісь приховані факти. Проте ці коштовні знахідки завжди перебувають поряд. Так-от, чому ж літературознавці ще не досліджують літературу, яка описує події Євромайдану? Саме вона містить ту незриму правду, фільтровану емоціями і перевживаннями авторів».

Кажуть, коли говорять гармати, музи мовчать. В Україні події на Майдані стали революцією духу, музи не мовчали, а намагалися зафіксувати події оперативно, поєднуючи інформацію з перших вуст. В українській літературі саме завдяки Революції гідності вибухнула література non fiction. Сплив документалістики, журналістика, ця так звана «диктофонна» література з'являється на викинки часу. Критики наголошують, що Нобелівське лауреатство Світлани Алексєєвич — свідчення того, що твори, написані в жанрі non fiction, фактично визнані як явище високої художньої літератури. Події на Майдані спричинилися до появи таких книжок, як «Літопис самовидців: дев'ять місяців українського спротиву» Оксани Забужко, «Євромайдан: хроніка відчуттів», книга-реквієм «Небесна Сотня» Романа Савчака. Шодо появи літератури non fiction письменниця Оксана Забужко сказала так: «Якщо ви чекаєте «великих художніх книжок», романів тощо, то, повірте, ні-

на фестивалі сучасного мистецтва «Passion For Freedom» у Лондоні, відображають російську агресію проти України — анексію Криму, війну на Донбасі та незаконне утримання українців у Росії. І знову про письменників-волонтерів. Поетеса з Хмельницького Оксана Романів майже рік була на передовій як лікар Першого добровільного шпиталю імені Миколи Пирогова. Фізична обмеженість не заважає поетесі Оксані Радушинській теж бути на передовій. На передовій волонтерській. Організувала їй очолила «Подільську мистецьку сотню». Завдяки зусиллям п. Оксани для українських вояків збиралася численна матеріальна допомога, а ще ж на її плечі лягли організаційні питання, пов'язані з виступами митців не лише у шпиталах, а й на передовій.

А що ж провладні політики? Яким є їхнє ставлення до поетів, письменників — волонтерів? А ніяке. Цілковите ігнорування.

Як слухно зауважує голова Хмельницької обласної письменницької організації Василь Горбатюк: «Перемога виковується, утверждуктесь нашими воїнами, волонтерами. І... мнеться, жмакається, спиниться владою. В них немає нічого — ні коштів (окрім кредитів, окрім допомоги Заходу і США, що йде невідомо куди), ні гідності, ні силі волі, ні патріотизму. Що вже казати про якістю там книжки!.. Які книжки, коли війна? Яке кіно? Які там ЗМІ? Який там народ? Коли війна.. А до війни й призвело це. Правдивіше, відсутність цього всього. Української книги, українського кіно, українських засобів масової інформації, української політики, українського духу в Україні. Ім, бачте, не до того. В них — війна. А це, вважай, як «мати родна».

«А так вірилося, що відгук на цю авторську ідею буде моментальним: якби це мало бути за даних обставин, якщо ми справді хочемо повернути Крим. Поки що не знайшлося охочих любити Україну до глибини своєї кишені»,

займається своєю справою: владці безбожно продовжують докрадати Україну; волонтери — рятувати, примурдрюючись допомагати захисникам України.

Гуманітарна політика, яка мала бути стратегічним чинником національної безпеки, лишається на маргінесі. І звичай вже звичне: «Немає грошей, немає грошей». Відомо: да тонко, там і рветься. Поки держава відмовляється належно фінансувати культуру, під різним виглядом з'являються «добродійники», готові «ощасливити» не лише письменницьку братію, а й навіть мешканців окремих мікрорайонів. Як письменниця, не перший рік співпрацюю з районними бібліотеками, такими собі самотніми «острівцями культури» у нашому житловому масиві. Спільно з бібліотекарями проводили зустрічі зі школярами, старшими людьми. Теми різноманітні — від обговорення сучасних літературних творів до заходів до дня народження Т. Шевченка. Причому шевченківські читання завжди мали якусь «родзинку», аби усебічно розкрити постать шевченківського генія. І раптом, наче грім посеред безхмарної літньої дніни, дізнаюся новину: бібліотека перепрофілюється більше коштів, ніж Українська держава витраче на всю культуру. У Словаччині письменник може звернутися до літературного фонду, взяти на рік гроші і прокласти року писати роман. І не жбрати по скоробагатьках, як це змушений робити український письменник у рідній окраїні державі. Нині письменниками написано чимало творів про герой війни з московським окупантом, проте оприлюднити їх можуть лише поодинокі часлиці. У шухлядах припадають пилом рукописи, вкрай важливі у наш час безкомпромісно боротьби з московським ворогом. А хіба не на часі вихід антології «Крим, який ми любимо», що її планувала видати у 2015 році упорядник видання, старший науковий співробітник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Людмила Тарнашинська? Причина банальна — брак коштів.

«А так вірилося, що відгук на цю авторську ідею буде моментальним: якби це мало бути за даних обставин, якщо ми справді хочемо повернути Крим. Поки що не знайшлося охочих любити Україну до глибини своєї кишені»,

проект виграв у міському

Французький актор П'єр Рішар відмовився від поїздки до окупованого Криму, де 10 і 11 лютого планувалися його виступи з виставою «П'єр Рішар III». Про це повідомили організатори гастролей артиста в Росії, передає «РИА Новости». Офіційну причину французькі представники артиста пообіцяли сформулювати пізніше. «Поки можна сказати, що у політичній та економічній ситуації відвідати сонячний Крим неможливо», — розповіли організатори.

Проукраїнські активісти провели акцію протесту в американському Сан-Франциско проти виступу російського піаніста Дениса Мацуєва. Як повідомляють представники української діаспори в американському штаті Каліфорнія, акція відбулася 24 січня, коли у Сан-Франциско відбувався концерт Мацуєва. «Кілька десятив людей зібралися під War Memorial Hall — Herbst театром, де проходив концерт музиканта. Протестувальники розгорнули українські прапори, плакати із написами: «Мацуєв підтримує війну, а ви?», «Ганьба!», «У путінській війні загинуло 8 тисяч людей», «Мацуєв — пропутінська маріонетка», «Ганьба Мацуєву! Свободу Україні!» та інші. Люди скандували антивоєнні гасла і закликали бойкотувати всі виступи культурного посланника Путіна за кордоном», — йдеється в повідомленні. Музикант є одним із 500 російських знаменитостей, які підписали відкритий лист про підтримку анексії Криму Ресією в березні 2014 року. www.radiosvoboda.org

ПРЕЗИДЕНТА ЗАКЛИКАЮТЬ ПОЗБАВИТИ «КРОЛИКІВ» ЗВАННЯ НАРОДНИХ

Президента Петра Порошенка закликають позбавити звання народних артистів України Володимира Данильця та Володимира Мойсеєнка. Відповідна петиція зареєстрована на сайті Глави держави 11 січня цього року.

«Данильця та Мойсеєнко не мають морального права носити високе звання — Народний артист України, оскільки є переконаними україноФобами, які у своїх виступах на теренах Росії відверто й неодноразово підтримували агресивну політику цієї держави стосовно України», — зазначає автор петиції.

У курортному Трускавці скасували концерт гумористичного дуету Володимира Мойсеєнка та Володимира Данильця, відомих у народі як «кролики», що був запланований на 4 січня.

Причиною такого рішення щодо гумористів стали відеоролики, поширені в Інтернеті. В одному з них артисти кепкують з української мови, а в іншому — на святковому «Вогнику» в Москві українські зірки аплодують пісні про санкції Євросоюзу проти Росії.

ХУТРО ГІБРИДНИХ КРОЛИКІВ. ДЛЯ ВАТНИКІВ РОСІЇ НАЧЕБТО Й НЕ ЗРАДНИКИ, АЛЕ ЗРАДЖУЮТЬ НА КОЖНОМУ КРОЦІ...

...Колись давно, коли телепередачі російського ТБ ряснно заполоняли наш телепростір, показували одну музичну програму за участі відомого музичного критика Артемія Троїцького. Там ішлося про якусь (прізвища вже не згадати) попсову співачку, яка крала для виконання пісні американських виконавців, супроводжувала їх малограмотним російським текстом і мала у російській глибинці шалену популярність. Троїцького тоді запитали: «Добре вона робить чи погано?», натякаючи, що підлога — це, мовляв, великий гріх. Артемій відповів несподівано: «Якщо те, що вона робить, — бізнес, то вона робить добре, тому що це приносить прибуток». — «А з погляду мистецтва», — підказують йому. «А де ви тут бачите мистецтво?» — відповів запитанням на запитання Троїцький.

Ці слова: «А де ви тут бачите мистецтво?» — ключові. Сказані давно, вони намертові врізалися в пам'ять. Пам'ятаєте всі ці російські «Криві дзеркала», «Наші раші», «Каламбури»? Пам'ятаєте «кроликів», Верку Сердючку, Поплавського та іншу лабуду? Визначаючи, «добре вони чи погано», згадайте слова Троїцького.

Нам воно може не подобатися, ми можемо плюватися і розмірковувати про примітивізм. А вони рубають бабло і дивляться на нас, як на дурнів. Бізнес є бізнес. І яка різниця, збираєш ти пляшки по сміттєвих контейнерах чи виступаеш на кремлівській сцені?

Утім, сьогодні Троїцький уже не ставить запитання. Йому просто огідно. У своєму блозі коротко речене побачене під нинішній Новий рік по російському ТБ: «Це називається «Бал Сатани на каналі «Росія» або «Блюзовина від телека-

налу «Росія». Друга версія, на мій погляд, близьча до справи: згадав підліткові роки, коли ми багато пили — і здебільшого неякісні кріплені вина (портвейн, копійчаний, вермут мутний, «плодово-вигідне»...), і при цьому бідно закушували. Ось тоді мені доводилося блювати, і я запам'ятив цей бридкий смак у роті — приторно-солодкий навпіл з кислотою і жовчю. Смак телеканалу «Росія» («Перший», ТВЦ, НТВ...»).

За «блюзовину» вибачте, — але слова з пісні не викинеш. Слава Богу, що у нас в Україні це майже ніхто не дивиться. Але ті, хто з цікавості або зі службового обов'язку змушений був переглядати, погодилися з Артемієм на всі сто.

Питання не в цьому. Цікаво інше: чому ж тоді у цій «блюзовині» так звично і комфортно почуваються наші народні артисти, співвітчизники і співгromadini Данильця і Мойсеєнка, Софія Ротару, Ані Лорак, Таїсія Повалій? Чому їх так відчайдушно потягнуло на цей пітінський шмурдяк? Цей російський фальсифікат із сивушною відрижкою?

Гроші, друзі! Гроші, як казав персонаж одного роману, це і є найбільша батьківщина. За гроші маму рідну продавали, — що вже тут просто заспівати? Ну, гаразд, не просто. «Просто заспівати» українському артисту на кисельовському телебаченні не дадуть. Тут треба так, щоб по-мазохістськи, щоб холди самі свою хохляндію обляяли на сміх «руському миру». Інакше, як казав вікіпомний Янукович, «баранку вам від бублика».

Пам'ятаєте, як «кролики» після

минулорічної участі у кремлівському «блакитному вогнику» божилися, що нічого поганого про Україну

не говорили, що оплески Кобзону — це монтаж? Пам'ятаєте? І патріотами себе називали? Не витримали братики ломки обіцянками крутих гонорарів — розкумарилися.

І не випадково вони всі намалювалися у «блакитному» ефірі. Це теж частина гібридної війни. Де начебто і не зрадники, але зраджується на кожному кроці. Не диверсанти, але гранати унатові підкідають. Гайдкенько так, як Данильць з Мойсеєнком, — про Одесу, Саакашвілі та інших. І у Кремля повне право сказати: «Наших там немає», це все українці самі між собою з'ясовують стосунки.

І якось по-кролячи швидко і гамузом, і головне в унісон, заговорили наші «майстри і підмайстри культури». Ось Олег Карамазов, лідер однайменної групи, заявив, що «йому не хочеться співати в Україні». Чому ж? Чим його обрали? А тим, що не хочу визнавати, що українці та росіяни «ми — Русь, ми — одна больша страна, большая империя».

А за ним і композитор, останнім часом відомий тим, що розповідав в ефірі не зовсім пристойні анекdoti, Володимир Бистряков намалювався — розлоге інтерв'ю РІА «Новости» дав. На ту ж тему. І наговорив такого, що якби це про Росію і Путіна, він би уже дві доби як сидів у каталажці і світило б йому 12 років за «націонал-зраду». А в нас — будьте ласкаві, можете поливати, як хотіте. Про те, як в Україні репресують творчу інтелігенцію. Як же ж так, і Кобзона, Гафта, Пореченкова, Табакова та інших — «в основному діячів культури, часто зі світовими іменами, оголосили злочинцями, ворогами роду людського», і «дісталися до найтихішої, як миша, Таї Повалій», і ще тихішої (у політич-

ному плані) Ані Лорак».

А ще жах, що робимо ми тут в Україні: висміюємо артистів, які носять футболки з портретами Путіна!

Але вони здається собі могутнішим. І своїх у лаптях та з балалайкою вже вистачає, а хочеться «з анекдотами про кумів і хлібосольні застілля» а-ля Верка Сердючка. Вона (або він) плюс Ротару — це уявлення про Україну, звичне для совка і рашинського культурного фашизму. Це така ж українська культура, як «Набір суші» у супермаркеті із заморожених штучної ікри та рибних паличок — японський делікатес. Плебесце буде жерти, давитися і пишатися тим, що жер «суші».

Не будемо ображатися на убогих.

Всі ми вийшли з Совка. І якщо в Росії 90% путінолюбів, то якийсь відсоток іх має бути і в нас. А отже, є кому сумувати за Нашою Раєю та її Кривим Дзеркалом. І вже точно нема за що лаяти тих, хто копирається на екрані. Повзання по підлозі у плювках Вінценосного — не дуже сляхетна справа, хоча й грошовита. Ніхто про цих «гібридних» у нашій країні в майбутньому і не згадає.

І жодного слова в цьому інтерв'ю «потомственного українця», яким себе величає Бистряков, про те, хто вбиває наших солдатів. Як немає тури за окупованими землями. А за чим тута? За тим товариством, «яке донедавна складало поняття «миролюбний український народ».

Анекdoti про кумів упередіж з нашими хлібосольними застіллями вважалися візитівкою країни»...

Анекdoti і застілля — це воно!

Але найбільший, найгостріший біль про інше: «Артистам стало погано, тому що немає ні корпоративів, ні концертів...». Ось воно сермяжне! Прорвало із самих глибин душі...

Воїстину, хрінова та батьківщина, де немає корпоративів...

Росія — це величезний супермаркет, де яскраво і просторо, багато людей і багато продавців. Або великий базар, якщо слідувати «скрепам». Тут легко можна збагрити лоху-покупцю просторчений, залежаний товар. Тут можна продати все, що завгодно, — «не тільки цінний мех», а й душу. І заробити на цьому — неміряно.

А Україна, в розумінні бистрякових і лорак, — це скромна така крамничка у провулку, де не розворнешся на широку ногу. Власне кажучи, так воно, напевно, і є, якщо дивитися на батьківщину з погляду купівлі-продажу.

В імперії розпродаватися вигідніше. Це вам уже Олег Карамазов сказав. І не біда, що почт клоунський у тамтешнього правителя, за якого образився Бистряков, і так чималий: задорнови, охlobistini, петросяни різні. Чим більше у царя блазнів, — тим він здається собі могутнішим. І своїх у лаптях та з балалайкою вже вистачає, а хочеться «з анекдотами про кумів і хлібосольні застілля» а-ля Верка Сердючка. Вона (або він) плюс Ротару — це уявлення про Україну, звичне для совка і рашинського культурного фашизму. Це така ж українська культура, як «Набір суші» у супермаркеті із заморожених штучної ікри та рибних паличок — японський делікатес. Плебесце буде жерти, давитися і пишатися тим, що жер «суші».

Не будемо ображатися на убогих. Всі ми вийшли з Совка. І якщо в Росії 90% путінолюбів, то якийсь відсоток іх має бути і в нас. А отже, є кому сумувати за Нашою Раєю та її Кривим Дзеркалом. І вже точно нема за що лаяти тих, хто копирається на екрані. Повзання по підлозі у плювках Вінценосного — не дуже сляхетна справа, хоча й грошовита. Ніхто про цих «гібридних» у нашій країні в майбутньому і не згадає.

Не будемо засмучуватися, а краще разом з Троїцьким (якого хоч і не назвш великим другом України, але який у цьому випадку дуже прозорливий) додамо свої кандидатури в загін кремлівських клоунів.

«І я ось що подумав, — пише Троїцький, — до чого органічно виглядали б у цій попсовій кунсткамері Путін, Медведєв, Сечин, Жириновський, Кисельов, Солов'йов і їм подібна гопот-еліта! Той самий грим, ботокс, приkleені по смішкі і скляні очі. І фальш у кожній рисі».

І справді, давайте посміємося над ними, адже вони цього так хотути.

Євген ЯКУНОВ,
Віктор МІШКОВСЬКИЙ
www.ukrinform.ua

ІТАЛІЙСЬКИЙ СПІВАК САФІНА ПОБИВ ГОРШКИ З ПРОМОУТЕРОМ ІЗ КРИМУ

Італійський виконавець Александро Сафіна скасував свої концерти в окупованому Криму і перервав контракт з промоутером з Криму. Про це він написав на своїй сторінці у Facebook.

«Останнім часом українська влада запровадила певні обмеження, згідно з якими той, хто в'їжджає в регіон Криму, вважатиметься небажаною особою в Україні. Таким чином,

я визнав необхідним повідомити про це промоутерові з Криму, виклавши мій намір провести ці два концерти після врегулювання конфліктної ситуації, сподіваючись на те, що це вирішиться якнайшвидше, не стільки для мене особисто і для проведення моїх концертів, а з причин значно важливіших і глибших, пов'язаних зі стражданнями в житті стількох людей», — написав Александро Сафіна.

Він також заявив про готовність компенсувати можливі матеріальні витрати, пов'язані з рекламию й організацією концертів, які були вже проплачені, але промоутер з Криму «виявилася особою, яка не здатна до розуміння і не захотіла прийняти мою пропозицію, більше того — погрожувала мені скандалами і заходами у відповідь».

«Таким чином, внаслідок нерациональної й егоїстичної поведінки цієї людини, яка спро-

бувала мене скомпрометувати, використовуючи дезінформацію і скандал з метою надати цьому факту політичне забарвлення, я вирішив перервати з нею всілякі стосунки й остаточно скасувати ці два концерти», — заявив Сафіна.

До всього іншого, розповів музикант, з'явивалося, що промоутер з Криму «досі не підписала жодних контрактів на проведення двох концертів, а також не надіслала жодного гарантійного листа про передоплату, незважаючи на те, що мої менеджери наполягали на цьому вже багато місяців».

Ця обставина, повідомив Сафіна, ще раз дала йому можливість «оцінити рівень несерйозності такого організатора, оскільки вже багато разів концерти скасовувалися в останній момент з такою легкістю з боку промоутерів, подібних до цієї пані, яка не давала жодних фінансових гарантій

своїй плат

Продовження.
Поч. у № 34-52 (2015 р.)
— № 1-4

Такі гарантії соціального забезпечення були кращими, ніж ми мали в Радянському Союзі. Тому створення такої служби я широ вітав.

Залишалось добре продумати структуру служби і механізми її функціонування. Я вважав, що так і станеться.

Але людські слабкості та непрофесійність стали на заваді втіленню у життя цих благих намірів.

З одного боку, саму суть функціонування Соціально-психологічної служби не усвідомив сам її ініціатор.

З іншого боку, новий міністр оборони не побачив у цій службі нічого цінного, а тому генерал-полковник Радецький Віталій Григорович ліквідував її службу, замінив її на добре знайому йому службу виховної роботи з військовослужбовцями та призначив на посаду начальника служби виховної роботи свого товариша по службі у військах, колишнього політпрацівника, генерал-майора Анатолія Кобзаря.

Біда Соціально-психологічної служби з самого початку поглядала у тому, що генерал-майор Володимир Мулява, який був суто цивільною людиною, не зміг правильно організувати процес побудови самої структури Соціально-психологічної служби, обмежився лише заміною структури політичних органів на позапартійні структури СПС та підбором кадрів у цю службу.

Як член Вищої атестаційної комісії Міністерства оборони України генерал Мулява приймав кандидатів на призначення на високі посади, проводив з ними бесіди. Паралельно з цим Володимир Савович зайнявся Українським козацтвом, став його гетьманом.

Одного разу до Володимира Муляви на бесіду прибув віце-адмірал Безкоровайний Володимир Герасимович, якого направили з Головного управління кадрів. Він прибув з посади командувача флотилії атомних підводних човнів ВМС Росії і розглядався на посаду командувача Військово-Морських сил України.

Володимир Герасимович був старший за мене десь на рік, тому наші біографії були в чому подібні, як у всіх дітей війни. Після завершення військової служби ми стали сусідами у Києві в одному житловому будинку на вулиці Зоологічній, інколи зустрічаемось, ділимося своїми новинами, роздумами, спогадами. Одного разу Володимир Герасимович розповів мені про першу свою зустріч з начальником Соціально-психологічної служби Міністерства оборони України генерал-майором Воло-

димром Мулявою, гетьманом Українського козацтва. Володимир Савович радо зустрів досвідченого адмірала, запросив його сісти.

Прочитав напралення адмірала і, зручно сівши у своєму кріслі, запропонував Володимиру Герасимовичу розповісти про себе, про свою морську службу.

Віце-адмірал присів і почав свою розповідь із спогадів повоєнного дитинства.

Народився віце-адмірал Безкоровайний Володимир Герасимович 16 серпня 1944 року у місті Умань Черкась-

**Віталій
ЛАЗОРКІН**

ровайний закінчив свою розповідь, то із здивуванням побачив, що генерал Мулява зовсім не реагує на його приступ і... спокійно спить у своєму кріслі.

Володимир Герасимович не сподівався на такий «теплий» прійом, піднявся й обурений вийшов з кабінету начальника Соціально-психологічної служби Міністерства оборони України.

Володимир Савович потім вибачився, але таке зневажливе ставлення до себе суворий морський «вовк» запам'ятав надовго.

Коли Володимир Савович у генеральській формі з'являвся у сесійній залі Верховної Ради України на парламентських слуханнях, багато хто з народних депутатів робили йому зауваження стосовно його не статутного вигляду, бо генерал Мулява по любляв носити зачіску з довгим ззаду волоссям, що слу-

шнення базувалося на чітких розрахунках, які вимагає задум та спосіб виконання рішення.

Це стосується здійснення матеріального, технічного та інформаційного забезпечення способу виконання рішення, але якщо отриманий результат є меншим, ніж 50 відсотків від очікуваного, то це поганий результат, який визначає, що витрати на його досягнення виявилися марнimi, а задум та спосіб виконання рішення були хибними.

Розуміючи це, я не міг дозволити собі зважитись на вищу посаду, доки я не був упевнений, що знаю справу і вмію її робити краще, ніж інші претенденти!

Тому мені була зовсім незрозумілою позиція деяких високопосадовців, які на нарадах у міністерстві оборони на докорі стосовно недоліків їхньої роботи дозволяли собі відповісти, що, мовляв, я, перебуваючи на своїй посаді в міністерстві, вчуся працювати, а хто не працює, той не помилляється.

до збройного захисту та її захист у разі збройної агресії або збройного конфлікту».

Зважаючи на комплексний підхід до створення системи оборони, я виступав за виведення Збройних Сил України з підпорядкованості міністерству оборони та відокремлення їх в окрему структуру. Одночасно з цим я виступав за розширення функцій міністра оборони, власне, до функцій координатора зусиль усіх державних органів у сфері оборони та у виконанні ними державних оборонних замовлень.

Також я виступав за те, щоб зусилля Збройних Сил були зосереджені на підготовці до збройного захисту держави та на її захисті у разі збройної агресії або збройного конфлікту.

Таким чином, Україна б мала боєздатні Збройні Сили та систему оборони, на яку б під чуйним керівництвом міністра оборони України працювали і міністерство за кордонних справ зі своєю дипломатичною та консульською службою, і міністерство економіки, інші профільні міністерства та місцеві органи влади.

За такою схемою всі керівники державних органів — учасників оборонного будівництва чітко б відповідали за якість внеску свого міністерства у функціонування системи оборони держави. Та, на жаль, мені було важко доступатись до міністрів оборони, а в творення системи оборони країни закладались все нові і нові помилкові рішення.

Це стосується рішень про ліквідацію Соціально-психологічної служби, про об'єднання Військово-Повітряних сил та Сил Протиповітряної оборони в один вид Збройних Сил України, про ліквідацію системи військових округів з їхньою потужною системою мобілізаційної готовності, про ліквідацію існуючої тоді в Україні потужної системи військової освіти, — все це позбавило Україну потужного мобілізаційного потенціалу та можливості готувати сильні духом і розумом офіцерські кадри, які були б здатні тверезо оцінювати обстановку, брати на себе відповідальність, приймати правильні рішення та домагатися їхнього виконання.

Звісно, що вчитися ніколи не пізно, але саме в цих словах, як на мене, і була закладена міна впovільненої дії під обoronоздатність України, яка проявилася в реальних умовах війни через 23 роки після цих слів генерала. Сфера оборони — не навчальний полігон, і тому керувати оборонним будівництвом мають підготовлені фахівці.

Я вважав, що міністр оборони, начальник Генерального штабу, їхні заступники і всі начальники головних управлінь мають бути готовими ідеологами оборонного будівництва кожен за своїм напрямком роботи і скеровувати це оборонне будівництво в едино правильному напрямку, а щоб це не виглядало, як у відомій нам з дитинства байці про лебедя, рака та щуку, то координувати дії учасників оборонного будівництва за всіма напрямками повинен саме міністр оборони з метою підтримання обороноздатності країни у постійній готовності. Але у повсякденні роботі в міністерстві оборони я, на жаль, постійно стикався саме з персонажами відомої байки.

Відомо, що поганям є той солдат, який не мріє стати генералом, але за кар'єрним зростанням беззаперечно ховається зростання рівня посадової відповідальності, яку не приховаєш за гарно виконаними документами, бо це є конкретний результат посадової діяльності, який називається обороноздатністю країни.

Тому я недарма заклав у зміст статті I Закону України «Про оборону України», що «оборона України — система політичних, економічних, соціальних, військових, наукових, науко-технічних, інформаційних, правових, організаційних, інших заходів держави щодо підготовки

ДЕЯКІ СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ ТВОРЕННЯ

ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

кої області в українській робітничій родині.

Батько Володимира Герасимовича був призваний до Радянської армії, пішов воювати і загинув на фронти, а його маті також невдовзі померла.

Залишившись сиротою, маленький Володя виховувався у родині своєї рідної тітки і розділив нелегку воєнну долю своїх багатьох роєвінків.

У школі хлопчик вчився старанно, допомагав своїм сестрам у навчанні. Досягнувши 16 років, Володя змушений був заробляти на життя, пішов працювати слюсарем.

Потім був призваний на службу до морського флоту, паралельно навчався й у 1967 році закінчив Каспійське вище військово-морське училище, штурманський факультет.

Далі продовжив службу на посаді командира електроналігаційної групи, потім — командиром штурманської бойової частини та помічником командира атомного підводного човна.

З 1977 року Володимир Герасимович був призначений на Північний флот командиром ракетного атомного підводного крейсера стратегічного призначення, який мав на борту балістичні ракети з ядерними боєвими головками і ніс чергування у системі чергових ядерних сил СРСР.

За старанну бездоганну службу Володимир Герасимович був направлений на навчання до Військово-морської академії ім. Гречка, яку закінчив у 1984 році і був призначений на посаду командира дивізії атомних підводних човнів.

У 1988 році контр-адмірал Безкоровайний був призначений начальником штабу — заступником командувача флотилії атомних підводних човнів, отримав військове звання віце-адмірал. Коли віце-адмірал Безко-

гувало об'єктом жартів над генералом, і народні депутати почали його називати «генерал-сержант». Та це ажняк не засмучувало пана Муляву, бо генерал є генерал!

Якось, вже під час моєї служби в ЦНДІ МОУ, до мене у кабінет зайшов капітан 1-го рангу Бадах Юрій Гордійович і показав мені газету статтю, в якій генерал-майор Володимир Мулява напряму звинувачувався у співпраці з КДБ ще за часів СРСР.

Прочитавши що статтю, я не міг її сприйняти як істину в останній інстанції, але вона змусила мене добре замислитись. Я пригадав деякі факти зі свого недалекого минулого.

Так, мені не давав спокою той факт, коли 1 грудня 1990 року я виступив з Концепцією створення Збройних Сил України у Києві на Великій Раді Народного Руху України, де я близько спілкувався з головою секретаріату НРУ Володимиром Мулявою, та дуже швидко, вже на третій день після мого виступу, КДБ почало мене смикати по службовій та партійній лінії, навіть наді мною нависла загроза звільнення з військової служби.

Я з чіс'єю подачі став жертвою політичних репресій і лише дружня підтримка і допомога В'ячеслава Чорновола та обрання мене народним депутатом від Народного Руху України врятувало мене від розправи і політичних репресій!

Я запитав у Юрія Гордійовича, чи читав цю статтю сам Володимир Мулява?

«Так, читав, — відповів він, — я особисто приніс і показав цю газету Володимиру Савовичу. Він її прочитав і я запитав у нього, чи будемо писати спростування. Володимир Савович відповів, що не захотів писати спростування, думаю, що написане у цій газетій статті є правдою», — розповів Юрій Гордійович.

Дійсно, про Володимира Савовича ходило багато чуток: і про його викладацьку діяльність у Вінницькому

інституті, і про причини його виключення із членів КПРС, і про поїздку у Москву для поновлення у членах партії, і про звязки з КДБ.

Та чуткам вірити не хотілося, проте все це спонукало мене замислитися над споконвічною проблемою людства — боротьбою добра зі злом і роллю у цьому людських слабкостей, які часто ставали причинами деякіх наших невдач під час роботи над творенням Збройних Сил України.

На жаль, такі невдачі спричинялися генералами й офіцерами, які ззовні виглядали ніби і хороши людми, з нормальню поведінкою. Вони мали сім'ї, були дбайливими батьками.

Вони мали пристойний зовнішній вигляд: поголені, зачесані, привітні, одяг чистий, напрасований. Вони чітко дотримувались дисципліни роботи і чинного розпорядку, не запізнювались, не виходили з роботи раніше встановленого часу, деякі н

«ЯК ЖЕ БЕЗ НЬОГО?»

Так, минув рік без Данила Андрійовича. Та він із нами, бо творив добро і вірив у майбутнє — світле, мирне, щасливе — рідної України, вболіваючи за неї всім серцем вірного сина, ширим рідним словом, натхненою працею в єдиній на півострові україномовній газеті «Кримська світлиця». Він із нами і завдяки чудовій ініціативі засновників творчого конкурсу його імені на країнському літературному твір серед старшокласників. Бе це і є справжній пам'ятник поету-патріотові Данилу Кононенку, про якого і я зберігаю вдячну пам'ять, скільки жити! А в книзі «За журавлями», яка вийшла наприкінці 2015 року на Львівщині, є вірш «Як же без нього?» з присвятою Данилові Андрійовичу.

Поету Данилу Кононенку

Тюльпан, мов свічка та, горить:
Проклонувся перед порогом.
І сонце враніше згорі
Промінням лаштиться до нього.
До нього й я за сонцем вслід.
Він — зашарій —

взясь рум'янцем:
Кому б ту перевагу слід
Віддать — мені чи сонцю врані?
Звичайно ж, сонцю в вишні.
Ти ж ба, як лаштиться до тебе!
І він, повіривши мені,
Стойть, задивлений у небо.
А сонце й справді угорі —
Таке ласкаве і привітне,
Немов потрапив у Крим:
Той — вільний ще, торік, у квітні.
Так цвіт тоді він, мов тюльпан,
Що в мене зріс перед порогом.
Дай, Боже, піде окупант,
І в Крим вернусь. Ба як без нього?
Милуюсь... Згадую той Крим...
І хоч утішитися нічим,
Так обнадійливо горить
Тюльпан, во здравіе — мов свічка.

Іван ЛЕВЧЕНКО

м. Київ

ГАЗЕТА «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ» ОГОЛОШУЄ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС **«МИ — ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!»** ІМЕНІ КРИМСЬКОГО ПОЕТА ДАНИЛА КОНОНЕНКА

УМОВИ КОНКУРСУ:

— Мова конкурсу — українська.
— Вік учасників — учні 8-11 класів.

— Номінації конкурсу — «Поезія», «Проза», «Публіцистика».

— У номінацію «Поезія» конкурсанту має надіслати 5-8 віршів.

— У номінації «Проза» та «Публіцистика» надсилаються роботи на вільну тему обсягом 4-8 сторінок.

Учасники конкурсу повинні вказати повністю своє прізвище, ім'я та по батькові, вік, адресу, навчальний заклад, телефон та електронну адресу.

Термін подачі конкурсних робіт — з 1 лютого до 10 квітня 2016 року на електронну адресу газети «Крим»

Просимо відгукнутися на електронну адресу «КС» однодумців, волонтерів, потенційних спонсорів! Впишіть свої імена в історію відродженого конкурсу!

світлиця» — kr_svit@meta.ua

Твори учасників Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» ім. Д. Кононенка публікуватимуться в газеті «Кримська світлиця».

Оцінюватиметься творчість учасників компетентне письменницьке журі, до складу якого увійдуть, зокрема, й колишні переможці конкурсу «Ми — діти твої, Україно!».

Підбиття підсумків конкурсу та нагородження переможців відбудеться в м. Києві напередодні Великодніх Свят. На переможців чекають дипломи, подарунки та збірка творів молодих авторів — переможців та учасників конкурсу.

Оргкомітет

«ЗМАГАЙМОСЬ ЗА НОВЕ ЖИТЯ!»

Міністерство культури України та Громадська організація «Педагогічний центр «Академія» (м. Полтава) за сприяння Міністерства освіти і науки України ініціюють відродження й розвиток на Всеукраїнському рівні Всеукраїнського конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагаймося за нове життя!», присвяченого Лесі Українці, що був започаткований відомою громадською діячкою п. Марією Фішер-Слик (Торонто, Канада), та 10 років проводився Автономний Республік Крим Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України (Кримська філія) і Всеукраїнським товариством зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна-Світ») за підтримки Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим, Ялтинського музею Лесі Українки та інших державних і громадських організацій.

У Конкурсі можуть брати участь учні 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів різних форм власності, учні та студенти навчальних закладів I-IV рівнів акредитації різних форм власності, у тому числі ті, які мають інвалідність, та діти — представники закордонних українців, які виявили особисте бажання взяти у ньому участь.

Конкурс проводиться як творче змагання учнівської та студентської молоді за номінаціями: «Декламація», «Інсценізація», «Твір», «Науково-пошукова робота», «Малюнок», «Аудіовізуальний твір», «Вокал». Мова конкурсу — українська. Декламування мовами народів Криму (кримськотатарська, гречка, болгарська, вірменська, російська тощо) — при наявності заявок.

Конкурс проводиться у три етапи:

1-й етап — регіональний. Проводиться у районних центрах і містах обласного підпорядкування до 20 лютого 2016 року. Визначаються переможці (1, 2, 3 місця) у кожній номінації згідно з віковою категорією, роботи переможців надсилаються до міста Полтави;

2-й етап — відбірковий. Проводиться 27 лютого 2016 року в місті Полтаві очно та в «Online»-режимі (номінації «Декламація», «Інсценізація», «Вокал»). Можуть подаватися для участі у відбірковому турі CD, DVD-диски із записом вико-

нання одного твору Лесі Українки.

Роботи переможців регіональних конкурсів у номінаціях «Твір», «Науково-пошукова робота», «Малюнок», «Аудіовізуальний твір» надсилаються поштою (передаються) регіональними оргкомітетами до 25 лютого 2016 року до міста Полтави.

3-й етап — фінальний. Проводиться Конкурс-фестиваль у столиці України місті Києві.

Заяви на участь в конкурсі та роботи надсилаються на адресу: 36000, м. Полтава, вул. Жовтнева, 46, Громадська організація «Педагогічний центр «Академія».

Детальніше про умови конкурсу можна дістатися за телефонами: (0532) 611-537, 050-19-00-887, 050-045-25-79. Електронна адреса для звязку — pedcentracademia@ukr.net

2013 рік, Крим, одна з переможниць Лесиного конкурсу

В ОДЕСІ ЗАСНУВАЛИ ПРЕМІЮ ІМЕНІ ІСААКА БАБЕЛЯ

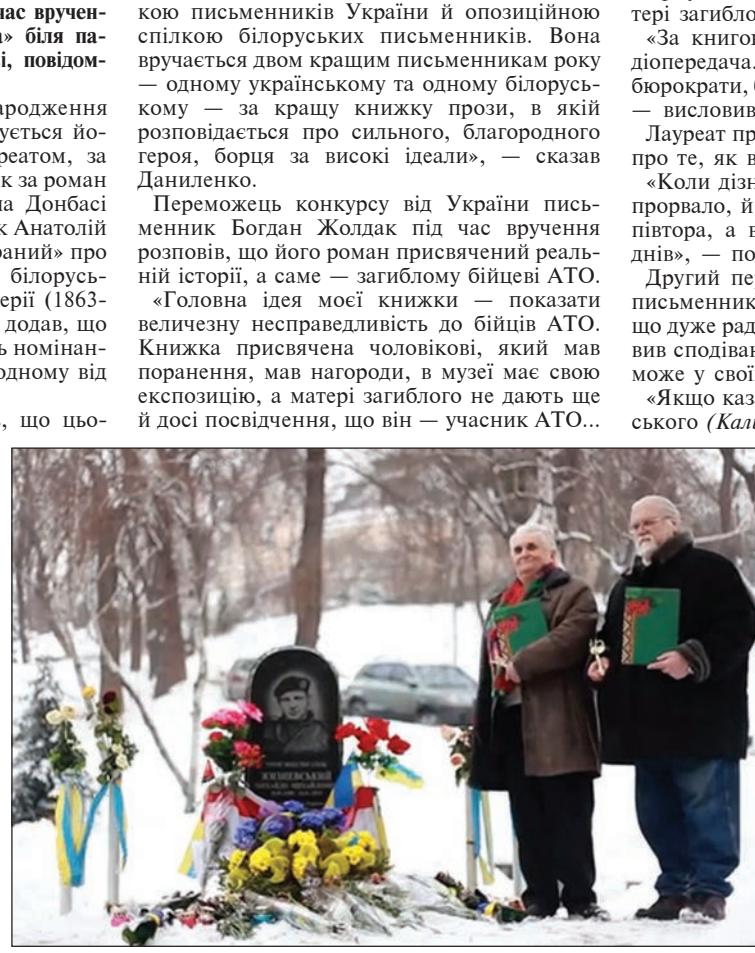
Вона спрямована на створення нового культурного контексту в місті й стане майданчиком для формування художніх смаків сучасного суспільства, повідомляється на сайті премії. Засновниками літературної премії є Одеська обласна державна адміністрація та її голова Міхеїл Саакашвілі, а також Всеесвітній клуб одеситів, президентом якого є Михайло Жванецький.

«Премія імені Ісаака Бабеля буде присуджуватися за найкраще оповідання або новелу. Вона не має обмежень для авторів творів за віком, громадянством, місцем проживання й опублікування. Премія буде хорошим стартом для письменників-початків і фундаментом для створення художнього смаку жителів і гостей міста. Фінансування премії відбудеться за рахунок обласного бюджету та благодійних внесків. Переможець конкурсу отримає винагороду в розмірі 60 тисяч гривень. Автор твору, який посів друге місце, отримає 30 тисяч, а за третє місце дадуть 15 тисяч гривень», — йдеться у повідомленні. Перша церемонія нагородження лауреатів відбудеться 13 липня в день народження Ісаака Бабеля в Одеському літературному музеї.

Шо цікаво, як член журі на церемонію запрошений Андрій Малаєв-Бабель, який є онуком Ісаака Бабеля. Він вирішив піти стопами дідуся і теж зайнявся творчістю. Андрій пов'язав свою роботу з літературною, режисерською та акторською діяльністю. Також на церемонії будуть письменник і сценарист Андрій Дмитрів, головний редактор журналу «Райдуга» Юрій Ковалський, поет Сергій Махотін, письменник Борис Мінаєв та літератор Валерій Хайт.

Одесити пам'ятають і шанують свого земляка. Його «Одеські оповідання» є нині у кожній оселі. На честь Ісаака Бабеля у центрі міста встановлено пам'ятник. До речі, народну передплату на його спорудження організував Валерій Хайт, а відкривав пам'ятник Михайло Жванецький.

Сергій ГОРІЦВІТ

Бабин Яр став одним із його символів.

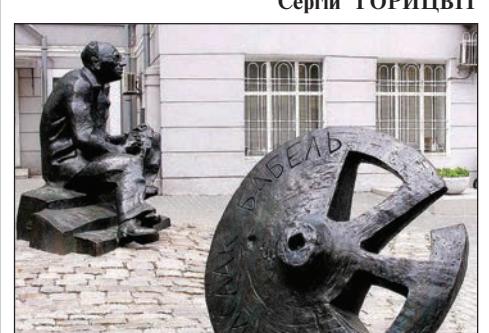
«У війні не жіноче обличчя і, тим паче, у війні не дитяче обличчя. Ми усвідомлюємо, що найбільше постраждали у війні діти. Ті, хто прийшов у цей світ, але не встиг себе реалізувати. Цього року ми відзначимо трагічну дату — 75-річчя Бабиного Яру. Здавалося б, минуло вже багато часу, але ми не можемо забути трагедії світового масштабу і зно-

ву звертаємо увагу на ті жахливі дні та загублені долі тисяч невинно стражчених дітей», — сказав він.

В експозиції виставки представлені фотографії розстріляних дітей, речі загиблих, книги про трагедію Голокосту і Бабиного Яру та репродукції картин, присвячених подіям у Бабиному Яру.

Виставка триватиме до 6 лютого 2016 року.

mincult.kmu.gov.ua

Пам'ятник Ісааку Бабелю в Одесі

«РОЗСТРІЛЯНЕ ДИТИНСТВО...»

у Національному музеї літератури відкрилася виставка «Розстріляне дитинство: в серці страх, в серці біль, в серці розpac...», присвячена у Бабиному Яру.

Проект реалізовується з ініціативи Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр», за підтримки

ВІКТОРОВІ СТУСУ – 70!

1 ЛЮТОГО ВИПОВНЮЄТЬСЯ 70 РОКІВ ВІДОМОМУ КРИМСЬКОМУ ПИСЬМЕННИКУ ВІКТОРУ ІВАНОВИЧУ СТУСУ. КОЛЕКТИВ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ» СЕРДЕЧНО ВІТАЄ ВАС, ШАНОВНИЙ ВІКТОРЕ ІВАНОВИЧУ, ЗІ СЛАВНИМ ЮВІЛЕЄМ! ЗЧИМО КОЗАЦЬКОГО ЗДОРОВЯ! І ТВОРЧОГО ДОВГОЛІТТЯ. З РОСИ І ВОДИ ВАМ НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

СИМВОЛ БДЖОЛИ

Є на карті України наймилішій куточки: село Михайлівське, де народився 1 лютого 1946 року, і село Трудове Новомиколаївського району Запорізької області, де промайнуло дитинство. Закінчив середню школу в райцентрі. Кажуть, що людина – це дитинство. Справді, коли, як не в цю пору життя народжується в нас емоційне ставлення до світу, виникає і формується свідомість, а в ній початкові стежини асоціативних зв'язків – образне мислення, стежини, які згодом розширяються і стають дорогами.

Коли ж мовити про нашого ювіляра, то це дівчі справедливо. Не встиг закінчити механічний технікум (відділення радіолокації), як «прокинулось» оте образне мислення, народжene в дитинстві, точно, любов до слова, і повел його на факультет філології Дніпропетровського університету. З того часу і понині каторжне і все ж солодке життя у Слові, якому віддавав усі сили і вміння як журналіст у районних, міських, обласних та всеукраїнських періодичних виданнях на Дніпропетровщині, Запоріжчині та в Криму. Працюючи в газетах, не тільки набираєсь журналистського, а й письменницького досвіду, глибоко вивчав історію рідного краю, щоб по якомусь часі осмислити і відобразити що історію засобами художньої літератури. Око в нього зірke, перо чутливe, смак бездоганний. В цьому могли переконатися чимало авторів, коли він, переїхавши до Сімферополя, редактував їхні нерідко «сирі» твори для українських сторінчиків у газеті «Літературний Крим».

Додамо ще й таке. Творчий доробок Віктора Стуса помічений у журналістському і літературному світі. Він – член Національних спілок письменників і журналістів України. Заслужений журналіст України та Автономної Республіки Крим. Лауреат Всеукраїнської літературної премії імені Степана Руданського. Нагороджений Срібною медаллю Нестора Літописця, Золотою медаллю української журналістики та іншими відзнаками.

А починалося все... з віршів. Перші поетичні спроби надрукували у районних газетах. Він, до речі, і зараз «грішить» віршами, опублікувавши в своїй збірці «Пісня Амазонки» (2011), окрім повісті, оповідань, ще й низку поезій. Це цілком грамотні, добре зроблені вірші, але все-таки зроблені. Немає в них хвилюючої новизни. Таким поетам, не красним і не гіршим, у нас неється числа. Зрідка В. Стус на сторінках газети «Кримська світлиця» публікує добротні рецензії, відгуки на твори письменників-колег, гаражі, як сама дійсність, статті на злободенні теми.

Однаке безперечних успіхів сягнув у різних жанрах прози. Це його справжнє творче захоплення, так би мовити, амплуа. Він – автор

восьми книг, що з'явилися в період з 2011 до 2015 року (завдяки письменницькій активності!), а саме трохи романів: «Помста атлантів. Стріла для мудреця», «Арійський Спас», «Злові характерника»; дев'яти повістей: «Царіца Амага – доношка мага», «Клейноди у спадок», «Запізніле прозріння», «Таємниця Берегіні», «Повернення з іншої світу», «Привид у храмі», «Чуні», «Білолокатор», «Судний день на Покрову», «Пастка» а також кількох десятків оповідань і байок у прозі. Вагомий ужинок, чи не так?

Спинімося на історичних студіях В. Стуса. Як на мене, то величим мистецьким здобутком прозаїка є роман «Помста атлантів. Стріла для мудреця». У ньому відтворено епоху VI століття до нової ери на території Великої Скіфії (в основному це терени съюзоднішої України). Цей роман можна вважати історико-міфо-езотеричним, оськільки часто-густо тут переповідаються билиці та небилиці про загадкову Атлантиду і про те, як і понині атланти впливають на світ.

У розлогій передмові до роману та в самому тексті автор намагається безліччю незаперечних фактів перевірити нас, що історія України-Русі аж ніяк не починається з часів примусової християнізації, тобто з 988 року від Різдва Христового, а набагато раніше, адже прадавньому Арійському Православ'ю понад сім тисячоліть. А раз так, то провадження чужої віри знищило що віру слов'ян, мільйони її носіїв або загинули, або стали рабами. На всіляке схвалення заслуговує західник автора шанувати віру наших прапурів – Ведичну. Цікаві також його етимологічні розмисли. Він, приміром, упевнений, що треба писати і говорити не «слов'яни» і відповідно «слов'янський», а «слав'яни» «слав'янський», бо ця лексема від імені арійсько-руської богині Слави; її називали першою жінкою на Землі, від неї пішов людський рід.

Загалом ці та подібні історичні розвідki В. Стуса продовжують патріотичні традиції українознавства, започатковані світочами нашої культури Т. Шевченком, І. Франком, Лесею Українкою, які прагнули стерти з вітчизняної історії «бліді плями». Воїстину: там, де офіційна наука виявляється боязкою і безсилою, за справу береться письменництво. Так велося і ведеться не лише в Україні, але, мабуть, в Україні – найбільше. Згадаймо Шевченкове: «Німець скаже: «Ви моголи!» – «Моголи, моголи!» Золотого Тамерлана онучата голі. Німець скаже: «Ви слов'яне». – «Слав'яне! Слав'яне!» Славніх прадідів великих правнуки погані!»

Наш ювіляр оре цілину української історії вперто і завзято. На цій важкій ниві, як бачимо, здобувся чималих успіхів. «Захотілося по-

збавити історію України хоч кількох «блідих плям» з чорною ознакою», – пише він у передмові до роману «Помста атлантів. Стріла для мудреця». – А натхненниками стали матеріали невгамовних дослідників давнини, перш за все, таких, як Юрій Шилов, Сергій Плачинда, Олекса Воропай, Олександр Асов, Юрій Петухов, та інших...

В його текстах надчуємо образ роботяго бджоли. Взяти хоча б байки у прозі «Трутні-олігархи» та «Шершня видно як під маскою». У першій оповідається, як трутнів (читай – олігархів в Україні) розвелося у вулику тьма-тъмуща. Медок так глитають, аж за вухами ляшить. Бджілки вигнали їх з вулика, накинулися на пасічника, який не викорив димком тих ненажер. Прозора алегорія на ситуацію в сучасній Україні! А в другій байці йдеться про Шершня, що надумав нап'ялити на себе маску бджоли і прobreтися у вулику, щоб поласувати медком. Та бджоли-охранці «розкусили» хитрого, ласого до чужого добра...

Бджола, як відомо, – народний символ працьовитості. Тому-то зrozуміле захоплення ювіляра цим образом. Він і сам нагадує мені невтомну бджілку. Як і вона, завжди у пошуках, живе у постійних клопотах про день завтрашній. Селінський син, він знає ціну хліба насущного і духовного. Лише за п'ять років он скільки зібрав «нектару», видав вісім книг – ціла бібліотечка! І нехай ім'я його неголосне в літературному світі, але люди від імені арійсько-руської богині Слави; її називали першою жінкою на Землі, від неї пішов людський рід.

Підсумовуючи сказане, дозволюю зробити зауважу всім нам: і колегам-письменникам, і читачам. Не цінююмо наших першорядних майстрів слова... Належним чином не поціновані пішли за межу вічності Данило Кононенко й Орест Корсовецький, Валерій Тарасов і Олександр Кулик, Михайло Тернавський... Ті, що не так давно жили на кримській землі, вже не топчуть рист. Живуть серед нас у Криму належно не поціновані Михайло Вишняк, Федір Степанов, Віктор Гуменюк, Валентин Негода, Віктор Винogradov. І Віктор Стус теж, на жаль, не визнаний. А чому? Невже не можемо чи соромимось сказати їм при житті, а не після смерті, що вони талановиті? Невже? Василь ГРИЦЬКІВ, письменник

Крим

СВОЇМИ ТВОРАМИ ПОВЕРНУТИ

ла не один рік. Ще в 2012 році керівник студії, заслужений працівник культури України Алла Володимирівна Петрова пригедла для інсценізації оповідання «Пісня амазонки». Прем'єра вистави за такою ж назвою відбулась у травні 2012 року, і головні ролі тоді зіграли тогорічні випускники студії. Повторила постановку «Амазонки» Алла Петрова через три роки – в грудні 2015 року, і це стало останньою виставою зразкової театральної студії «Світанок» у Криму. Після прем'єри вистави, на святі Святого Миколая, керівництво КЦДЮТ звинуватило керівника студії «Світанок» Аллу Петрову в «махровому» націоналізмі. Отже, історія, яка відбулась у Криму ще в 110-му році до нашої ери, розкрилась по-новому, ніби написана саме про сучасні кримські події.

— Ти забуваєш, з ким говориш, прищельцю, — в Орелиних грудах починала клекотіти злість. — Для «тroyandovoi vovchiці», як ви нас називаєте, не може бути інших бажань, окрім свободи та незалежності Батьківщини. Вам лише в нагарбати побільше золота. Заради цього ви ладні убить будь-кого. Та знайте, ваш похід приречений на невдачу.

У своїй творчості Віктор Іванович чимало уваги приділяє виченю історії українського народу, культури та рідної мови. Адже, відцураввшись від давнини, вважає В. Стус, — людина потрапляє у залежність від політичних маніпуляторів та переходить бути вільною. Своїми творами В. Стус намагається повернути українцям пам'ять. Глибоко знаючи власне минуле, українці зможуть правильно визначити шлях у майбутнє, впевнений письменник. Адже на теренах України жив один і той же народ, якого в різni епохи називали по-різному, — аріями, кіммерійцями, скіфами-сколотами, сарматами, роксоланами, русами, слов'янами, антими, й тепер українцями.

Свою першу книгу прозових та поетичних творів під загальною назвою «Пісня амазонки» В. Стус опублікував у 2011 році. До неї увійшли історична повість «Царіця Амага – доношка мага» про поход роксоланської володарки на Неполь Скіфський, а також оповідання «Пісня амазонки», «Таврійські сходи», «Чумацький шлях».

Дружба юніх акторів кримської театральної студії «Світанок» з письменником В. Стусом триває

(Закінчення на 13-й стор.)

Віктор Стус з керівником «Світанку» Аллою Петровою

Віктор Стус зі «світличанами»

ВІКТОР СТУС НАМАГАЄТЬСЯ УКРАЇНЦЯМ ПАМ'ЯТЬ...

«Ореля зачаровано дивилась у голубіні вранцінського неба. Угорі прямо над нею щедро розсипав дзвінкі трелі жайвір — стріач сонце.

«Слухайте, він доспіває мою пісню... А я потім...» — і її очі заплющилися...».

Ось так на 22-му році в Криму припинила своє існування зразкова театральна студія «Світанок». Як сказав автор «Пісні амазонки» В. Стус: «Прийдешнє починається в минулому, щось — у далекому, щось — у близькому».

У 2012 році вийшов у світ роман В. Стуса «Помста атлантів. Стріла для мудреця», присвячений 2600-літтю так званого Великого скіфського посольства до Еллади на чолі з княжичем Анахарсісом. Велика Сколотія, яку греки називали Скіфією, протягом кількох тисячоліть займала обшир від нинішнього Балтійського до Чорного моря, від Дунаю до Волги, Дону та Кавказу, не могла байдуже спостерігати, як на її південних кордонах безперервно точилися кровопролитні війни. Анахарсіс мав переконати тамошніх вождів і народи, що є інший шлях розвитку — мирний, людяній, заснований на Праві — Правді, повазі до більшого та взаєморозуміння. І головне — без рабства, насильства, духовної та моральної деградації. Скіфи-сколоти вважали, що рабство за життя обертається рабством і після смерті. Тому воліли за краші померти вільними, аніж рабами. Вони навіть полонених відпускали на чотири боки після того, як вони відновлять усе зруйноване ними. Козацький вільний дух за клався в давнину і передавався сьогоднішнім українцям, вважає Віктор Стус, автор цього роману.

Плідним для письменника був і 2013 рік. У світ вийшла четверта книга — історичний роман «Арійський Спас» та збірка повістей, оповідань і новел «Повернення до іносвіту», в тому числі й історичних, що охоплювали період від Богдана Хмельницького до Івана Мазепи включно.

Історичний роман «Арійський Спас» відображає події, що відбувалися на слов'янських землях в кінці 3 та в 4 століттях нашої ери. У творі подається життєпис Буса Білояра, великого князя Арістану-Руськії, якого ще називали Слов'янським Спасом. Його доля в дечому нагадує біблійний життєпис Ісуса Христа. Буса разом з сімдесятьма синами, братами та воеводами в 368 році полонили та розігнали готи. Тоді фактично Русь була обезголовлена. То була ланка одного історичного ланцюга, пов'язаного зі зміною вірувань.

Віктор Стус вважає своїми «партнерами» в художньому осмисленні минувшини рідного краю праці багатьох дослідників, а також «Книгу Велеса», «Ярилину книгу», написані відповідно волхвами Ягайлой Ганом та Мовеславом Сіянським, та досить аргументовані праці відомого вче-

Зі «світанківцями»

ного Олександра Асова про Святоруські Віди.

Будь-яка віра сильна чистотою помислів і дій її поводирів-пастирів. Сучасні дослідники називають це екологією думки. Чи жив Спас Бус за такими принципами, чи став він духовним провідником для свого народу — про це теж йдеться у романі Віктора Стуса «Арійський Спас».

2014 року Віктор Іванович знову опублікував ще дві книги. Пригодницький роман «Зловити характерника» розповів читачам про запорозького козака-характерника, який володіє унікальними здібностями, що отримав від давньослов'янських волхвів-укрів на острові Хортиця. А в сьомій книзі письменника «Таємниця Берегині» — йдеться про IX тисячоліття до нової ери на теренах сучасного Криму та Причорномор'я. На основі міфів, легенд і фольклорних розвідок Віктор Стус створив досить колоритні художні образи, надав їм рис, що притаманні й нинішньому поколінню українців. Тим самим ніби нагадав, що саме вони та інші слов'янські народи — нащадки прадавніх орів-аріїв. Це вони залишили нам у спадок такі чарівні свята, як Різдво, Водохрестя, Масляна, Великдень, Трійця, Купала, Покрова, а також колядки, щедрівки, які пережили тисячоліття і дійшли до нас.

Під рубрикою «Легенди рідного краю» у 2015 році побачила

світ повість В. Стуса — «Судний день на Покрову». В ній розповідається про бій запорожців, очлюваних кошовим отаманом Іваном Сірком, з людоловами 14 жовтня 1673 року на березі річки Вовчої, нині там розкинулося селище міського типу Покровське Дніпропетровської області.

«Пастка» — це новий твір із серії «Легенди рідного краю», започаткованої автором. Повість вийшла друком у 2015 році. Віктор Стус використав спогади учасників трагічних подій, що відбувались у вересні 1943 року на невеличкому хуторі Червоному та його околицях на Запоріжжі. Там у нерівному бою полягло 287 піхотинців. По суті, то була пастка. Це — лише один із безлічі епізодів убивчої війни. За загибелю тих нещасних ніхто не відповів, не поніс покарання. Скільки часу з тих пір спливло... Але, як не парадоксально, пише Віктор Стус, ті помилки нічому не навчили, зокрема, їх українських воєначальників. Як наслідок — жахливі пастки-котли в Іловайську, Дебальцевому, збиті літаки й гелікоптери, де загинули чи пропали безвісти сотні українських патріотів. Суспільство і досі не поінформовано, чому так сталося... А винуватці продовжують обійтися високі державні пости.

Віктор Іванович Стус постійно в творчому пошуку. І сьогодні його козак-характерник продовжує

протистояти силам зла. Незабаром вийде новий роман письменника і ми дізнаємося, як ми нуле програмує майбутнє. І чим завершиться боротьба між людяністю і бездушищем, правдою і кривдою, любов'ю і ненавистю, воєю і рабством. Ще працюючи над першим романом про характерників — «Зловити характерника», Віктор Стус довго вивчав усе, що писали та досліджували про цих неймовірних воїнів. Молоді характерники з метою набуття міцності, стійкості і самокерованості навесні, в день сходу молодика, тобто в першій fazі місяця, роздягалися і вкладалися в тільки-но зорану ріллю на полі. Так вони набиралися сили і загартування від Землі-Матінки. Через твори В. Стуса ми страшними зусиллями намагаємося пригадати щось найважливіше. Те, що розтрошила кайдани мороку, який все ще міцно тримає свідомість і тіло. Що повернуті знання, подаровані Богом нашим пращурам, кожен із нас має пройти отої тяжкій шлях випробувань, аби по краплинці повернути їх із безлічі розрізняних уламків. Збираючи відомості про козаків-характерників, ми розчищаємо замулені джерела нашого Духа. Віктор Стус пише про характерників, говорячи нинішніми термінами, що це спецпризначенці Війська Запорозького Низового. Характерниками вважалися такі відомі

представники нашої історії, як князь Всеслав Погоцький, князь Віцький Олег, чимало козацьких ватажків: Дмитро Байда-Вишневецький, Іван Підкова, Іван Золотаренко, Самійло Кішка, Іван Сірко, Іван Богун, Северин Наливайко, Максим Кривоністя інші. За переказами, характерників не брали вогонь, вода, шабля, стріла, куля. Все це завдяки умінню управляти енергетичним центром ХАРА в районі сонячного сплетіння, в якому концентруються сили Землі та Космосу (ХА — енергія Землі, РА — енергія Неба). Звідси й назва — характерник. Воїн, який промовляє сполучення цих звуків навіть про себе, включається у бойовий настрій. І стає непереможним у будь-яких обставинах. Сучасні дослідники, намагаючись пояснити ці феноменальні особливості характерників, що називають їх ВОІНАМИ СВІТЛА!

Є воїни світла, яких не перемогти на полі битви, і також є такі письменники, як Віктор Іванович Стус, який, перекочувочи зі своїми героями із давнини у сучасність і навпаки, — прокладає нам дорогу до того світла і постійно нагадує заповіт Буса: «Так будьте достойні предків своїх і пильнуйте честь роду і землі своєї. І заповідайте: де пролита кров ваша, там і земля ваша!».

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ
Фото В. Качули

З колегами-письменниками...

В. Стус дарує свої книги для університетської бібліотеки

Сьогодні господинею поетичної світлиці «КС» є чудова поетеса з Івано-Франківщини Леся Шмигельська (Варварук). Її слово, мов добірне зерно, лягає в душу, проростаючи любов'ю до рідної землі, вірою в людину.

Леся Василівна народилася 3 листопада 1972 року в селі Камінь Рожнятівського району на Івано-Франківщині. Закінчила Калуське училище культури. З цього часу працює у шкільній бібліотеці в рідному селі Камінь. Голова першинного сільського осередку «Прогресів» імені Тараса Шевченка.

Вірші почала писати ще з дитячих років. Друкувалася в районній, а також в обласній та республіканській пресі, в журналах «Перевал», «Дзвін», «Дніпро», «Жінка», «Гражда», «Чорнильна хвиля» та інших виданнях в Україні та за кордоном. Твори вміщені в колективних збірниках: «З горіха зерні», «Вічний Павло» — (спогади про Павла Казимировича Добрянського), «Рожнятівщина літературна» та ін. Видала поетичні збірки «Поцілунок літа» (2008 р.), «Жінка з осені» (2011 р.), «Тепло незвіданих доріг» (2012 р.), «Всеобір» (2014 р.). Лауреат премії ім. Маріїки Підгірянки (2015 р.). Член Національної спілки письменників України.

ПРО ОТЧЕ

1

Шлях, що додому пропах ковилою і м'ятою,
Наче в таркатій хустині осінні сади.
Вчора прощались лелеки
крильми понад хатою,
Нині півобрію нітиться
в хмарах густих.
Словом, як завше — літа,
одкровення, побачення,
Осінь — у зиму,
весна, водограй, меди.
Десь віднайшлися, а десь
між роками утрачені.
Вкрилася стежка за хатою
листом рудим.
Вічна і віща земля,
що парує неспокоєм,
Родить колосся, кітує,
черствіє в льодах.
Од першого кроку до мрії,
як небо глибокій,
Мама чекає весну молода-молода...

2

Шлях, що додому
і верби снігами забілені,
Батькові руки,
натруджені працею, дні.
Рідна оселя голублені
радістю-бідами,
Недруги й друзі,
подібні на мене — в мені.

Знову вертаю Молочним Шляхом
через повені
В світ колисковій, де матіоли і Бог.
Зоряні янголи
вчора наснилися знов мені.
Вчуся прощати,
інакше не можу, їй-бо...
Вчуся молитви у неба
з громами і тишею,
Вірю у слово нетлінне,
мов огниво, твердь.
Мрії обох молодими світанками
вишию,
В світі, на грани старого
«колись» і тепер.

* * *

*А я — трава... Я — хрест.
Я — світливий міф.* **Ігор Павлюк**

Я — трава,
Що воскресла з-під снігу зими
та байдужості.

Я — жива,
Хоча жити нелегко між вічних
огнів.

Я — чийсь біль,
Що зринає сльозою і в проСвіті
губиться.

Я — хрести
На солдатських могилах,
одвічно сумні...

Я — легенда
Карпатська, водою джерельною
свячена.

Я — яса,
Між зарею і квіткою, корінь,
що вріс.

Я — любов,
Що іде понад смерть,
і пісня нестравчена.

Я — молитва...
Я — вірш...

* * *

І знову кров... О Боже,
знову відчай,

І знову смерть-хижака на порі.

І розпинає небо крик у вічність.

І молитвно ждуть святі та грішні

Матері.

Горить земля і крається надвое,

Сумне безсмертя набирає лік.

Доба новонароджених героїв

Нетлінне світло доблесті людської

Повік.

Ще крок, ще два... А там —

чиясь Голгофа.

Важка дорога має свій кінець.

На віттарі, що зветься Перемога,

Моя земля скалічена, убога.

...І Бог Отець.

* * *

Я просто була собою, любила сніг,

Ліпила прозору мрію
з хмільної хуги.

Лишивши домівку отчу

іще колись,

Леся Шмигельська

Клуб поезії

14

Я — митар,
Хоча й на своїй землі.
Серед смерті, метання, імлі
Я вибираю — жити.

* * *

Не шукала шалених пригод,
Силу духу чеканням не міряла.
Біль під серцем від зла та гризот
Лікувала не зіллям, а вірою.
Не мовчала фальшивим словам,
Підіймалася з колін, коли падала.
І за правду свою, як за крам,
Я сумлінням платила, не зрадою.
Між людей, серед помислів,
скрізь —

Я була лиш такою, не іншою.
Я навчилась ридати без сліз
В цьому світі —
святыму і грішному.
«Сили дай!» — все, що в Бога
прощу,

Щоб думки мої стали світлішими,
Щоб ще раз від рясного дощу

Прорости не травою, а віршами.

РУБАЇ

1

Життя вділило кожному пай:
На них потрібні добрі ратай.
Отак Хайям, узвинившись за чепиги,
Насіяв слів — зродились рубаї.

2

Кажуть, що посіш, те й пожнеш,
Є суть у істині оцій, авжеж.
Якщо зустрілась повноводна річка,
Шукай моста, бо не перебредеш.

3

У вічності свої є постулати,

Що мають здатність
навіть смерть здолати,

Я — ЛЮБОВ... Я — МОЛИТВА... Я — ВІРШ...

До неї крізь біль і хащі
верталася вдруге.

Не знаю, чиє крайнебо
(було ж мої...),

Вчора жита наліти,
що пахли хлібом.

Ключі журавлині, гнізда,
тепло пір'їн...

У дні, велелодя, храми
вростала ніби.

Боялася тихо вмерти
між слів і мрій,

Помежи рядків і мислі
зотліти в муци.

Шукала спасіння в Бозі
од зла і війн...

Між мною і сивим небом —

сніги рипучі.

* * *

Пошо мені мрія? До неї іти та іти.

Любити багаття осіннього листу
навіщо?

А дні пережиті,
немов муркотливі коти,

Лукаво проходять
в невпинних розмовах «про вічне».

Поети і ліри, а далі говіння, дощі,
Порупана стежка

від отчого дому до серця.

Крилом перебитим
порою сягали вершин...

А нині — руїни,
доба покаянь і зрешень.

Устигнути варто
за світлом, що кличе, веде.

...Десь кулі, недолюд,
дими і святе безсмертя.

Пошо мені мрія
і полум'я листу руде?

Щоб жити — не вмерти...

* * *

Скалічені осквернені хрести —

Господній Суд між небом і землею,

Де ані сліз, ні крапельки слею,

Лише скуча, непрошена душа —

Скитальниця осуджена і ница,

Підхмар'я димне, сповнене ячань,

І наскрізь дні простріляні журбою,

І мов Апостол стезею глевкою

Пройшовся нині. Мо' благословить

Гіркі потуги двох тисячоліть

Знайти сей світ?

Усе несправжнє — сонце, літо, дні,

У ганделябрі вигоріла свічка.

Лишився Бог

і німій скорботний відчай,

Що не зумів од болю вберегти...

Яріють стигми Духа-Саваофа

...А десь Голгофа...

* * *

У просвіті, помежи мною і вічністю

— світ,

Уперлися в небо сторуко

смереки-колони.

І капають слізи у душу

моліні-панахид,

І пін'яться ріки нестремно,

що також солоні.

Вселенські літаври,

неволя, доші і пітьма,
І вкторе воскреслий Месія

із війн і пожарищ.

Де вервиці терпнуть,
регочуте безглазо відьмар,

На дикому плесі
вмирає лебідка без пари.

...Поволі встає із колін

одурманений світ

I кануть у Лету спілці

та продажні шеврони.

У просвіті — небо,

сумління і Божий Завіт,

I янгол, поранений в душу,

німій охоронець...

* * *

Шукаю спасіння в тобі,

як в молитві чи тиши,

Звикаю до сріб

Мені передали нещодавно книгу «Рядки, як візерунки рушникові» з віршами присвятами вишивальниці, Герою України Вірою Ройк, і вже на другий день народилася пісня «Хрестиком гаптоване життя», а згодом ще одна — «Дивлюся мовчки на рушник».

...Йшов 1994 рік. Я отримав з канадського міста Торонто черговий номер журналу «Нові дні», в якому була надрукована моє пісня «Портрет Роксолани» на слова поетеси з Рівного Ганни Войнарович. 8 березня пісня прозвучала в ефірі Санкт-Петербурзького радіо, а 9 березня, в день народження Тараса Шевченка, — у концертній програмі в Академії мистецтв.

Однак головна подія 1994 року була ще попереду. 28 вересня академік, голова Українського товариства ім. Т. Шевченка Санкт-Петербурга Микола Васильович Жигло, на слова якого мною написані пісні «Земля слов'ян», «Соборна Україна», «Чумацький шлях», «Козакам Берестечка», «Скіфська царівна» та інші, запросив мене на виставку «Український рушничок» заслуженого майстра народної творчості України Віри Ройк. Виставка проходила в павільйоні Rossi на Невському проспекті.

Був чудовий, сонячний день. Микола Васильович знайомить мене з Вірою Сергіївною. Вона привітно усміхнулася і дуже цікало, з великом захопленням почала розповідати про експозицію — кожен її рушничок, дитячий килимок, жіночу сумочку «Буковина», доріжку «Львівщина» та інші вишивки. Вона говорила так, немов співала. В її голосі відчувалося хвилювання, радість, а насамперед — гордість, що її виставка прохо-

ПРО УКРАЇНСЬКИЙ РУШНИК — ПІСНІ З ПЕТЕРБУРГА

дить у Санкт-Петербургі, в самому центрі міста, і що так багато людей, серед яких були і діти, уважно її слухають. Очі Віри Сергіївни світилися ніжним, сонячним сяйвом. Вона і сама була, як сонечко України! Слухаючи цю талановиту вишивальницю, я згадував своє босоноге дитинство на Вінниччині, рідний Подільський край, де несе свої води швидкопливний Дністер. Йому я присвятив багато своїх музичних творів, а всього мною написано на слова українських і російських поетів близько 900 пісень і романсів.

Я був зачарований, окрім того... Мені хотілося співати. І я, стоячи біля рушника «Поділя», акапельно застіпав пісню «Портрет Роксолани».

*Єднається душа із полотном...
Сумують очі... Світе невблаганий!
Поглянь на неї. В ній живе Любов,
Велика, як земне страждання.
Вклоняється, світе, велич і!*

*Вже стільки муки в неї за плечима.
Жіноча доля пророста очима
На полотні, на полотні.*

І хоча пісня народилась у мене як пам'ять про Настилю Лісовську з м. Рогатиня, котра стала дружиною турецького султана, не вагаючись, я присвятив цю пісню Віри Сергіївні Роїк за її золоті руки, за її працю, диворушники і казкову вишивку. У своїй посвяті я написав Віри Сергіївні:

«Шановна Віро Сергіївно! Ваші рушники — це пісня! Спасибі за насолоду, за сонечко нашої України. Від широкого сердя дарую Вам пісню «Портрет Роксолани». Бажаю Вам добrego здоров'я, щастя та всього найкращого! З повагою, Валеріан Стратуца. 29.09.1994».

Пісня Віри Сергіївні сподобалася. Вона подарувала мені буклет виставки «Український рушничок» і пообіцяла, що пісня буде зчува-ти в Сімферополі. Мені не хотілося залишити павільйон Rossi, не хотілося прощатися з майстринею української вишивки.

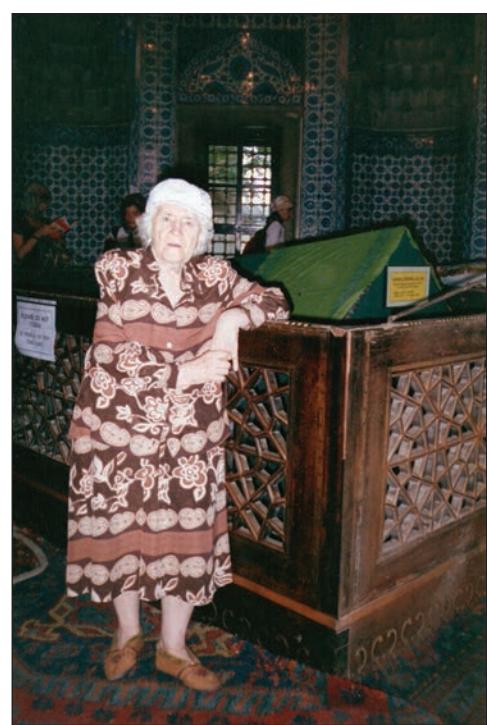
У листопаді 1994 року під час відкриття персональної виставки Віри Роік у Сімферополі пісню «Портрет Роксолани» виконала солістка Кримської філармонії Ніна Романець у фортепіанному супроводі концерт-майстера Михаїла Поляка. І, як мені повідомив голова Всеукраїнського товариства «Про-

світа» ім. Т. Шевченка Павло Власенко, пре-м'єра вдалася.

Минуло більше 15-ти років. І ось я тримаю в руках книжечку «Рядки, як візерунки рушникові», в якій надрукована моя пісня «Портрет Роксолани» з фотознімком 1997 року, на якому Віра Сергіївна стоїть біля гробниці Роксолани в Стамбулі.

Після смерті Віри Сергіївни я підтримую тісні стосунки з її сином Вадимом. У мене з'явилось невгамовне бажання створювати нові пісні, присвячені Майстрині. Всі ці пісні звучать у виконанні відомого кримського співака Ореста Мартиніва. Саме іому Вадим запропонував виконувати мої пісні, і не помилився. Скільки зусиль він доклав, і який він молодець — у кожну мою пісню про Віру Сергіївну вклав душу, і звучать вони саме так, як я цього хотів. До нестяма я люблю слухати «Дивлюся мовчки на рушник» на слова В. Михайлової з м. Карлівка на Полтавщині, «Я — Віра!» та «Барви любові» на вірші кримського поета С. Сурмача. Одна з моїх слухачок Лілія Стіславська написала мені такі рядки: «Гарна пісня — красива музика, слова, оранжування, і присвячена людині з великої букви — справжній майстрині своєї справи...». Це було написано про пісню «Барви любові». Звичайно, приемно отримувати такі відгуки.

Мені особливо подобається писати пісні на вірші кримської поетеси Надії Риндич, що проживає у Нижньогірському районі. З Вірою Сергіївною вона познайомилася у липні 2010 року в районному будинку культури, куди приїхала Віра Сергіївна на відкриття своєї 146-ї персональної виставки. Наскільки я зрозумів, Надія була зачарована красою душі та талантом Віри Роік. Під враженням від цієї зустрічі, від вишивок, Надія присвятила Майстрині багато віршів. Поетеса продовжила писати вірші і після смерті Віри Сергіївни, тепер вже присвячені її пам'яті. Збірку цих віршів мені люб'язно надіслав Вадим. 18 листопада 2015 року я написав пісню на слова Надії «Біля стелі Віри Роік», яку прекрасно виконав Орест Мартинів. А в січні 2016-го у мене народилась нова пісня на слова поетеси «Я всюди бачу вишиванку». Сподіваюсь, що ця пісня також буде викона-

1997 р. Туреччина, Стамбул, В. С. Роїк біля гробниці Роксолани

на Орестом, як я і задумав. Ці останні дві пісні я присвячую 105-річчю з дня народження Віри Роік. Це — мій скромний подарунок на ювілей.

Я вважаю, що мені в житті поталанило. Я бачив і спілкувався, чув голос і розмовляв, співав для творця української народної вишивки Віри Сергіївни Роік.

Під впливом спогадів тієї незабутньої зустрічі я написав на віршовані присвяти Віри Роік одинадцять пісень. Дуже жаль, що вона їх не почує. Однак їх почуваю люди, які знали і шанували творчість видатної української майстрині, а може, і співатимуть ці пісні.

Валеріан СТРАТУЦА, композитор
м. Санкт-Петербург

ца Короленко и памятник. В Глазове Короленко написал несколько художественных произведений: «Ненастоящий город», «Чудная», «Глушь», организовал слесарную и обувную мастерскую, где сам работал, к нему приходили за советами, книгами, которые он выписывал из Петербурга, и просто для душевного разговора. Тепло и трогательно провожали Владимира Галактионовича глазовчане, когда пришла пора рассстаться с ним, и долго потом вспоминали этого душевного, доброго и справедливого человека.

Вера Роік (это я помню из наших бесед) имела глубокий и живой интерес к истории Украины: рассказывала о древнем происхождении Полтавы, где прошло ее детство, любила Лубны, Гадяч, Киев, путешествовала, изучала музеи, древние усадьбы, стели. В Лубнах ее семья жила в старинном особняке, принадлежавшем ранее М. Польторацкому, а затем его дочери Анне Керн, воспитой Пушкиным, и Вера Сергеевна в своих воспоминаниях пишет, как она увлекалась рассказами об Анне Керн ее родных.

В одном из писем Вера Сергеевна пишет о своих творческих успехах: «Аriadna Nikolaevna! Вы как работник культуры поймете, как я поработала: приняла участие в 207 групповых выставках, в том числе были персональные в Германии, Польше, Болгарии. А в 2001 году по приглашению мэра с выставкой «Украинский рушничок» была в Турции (город Измир), награждена городским «Знаком почета». По случаю юбилея (90 лет) награждена орденом княгини Ольги третьей степени, медалью «Строитель Украины». Вероятно, широта творческих интересов, интеллигентность, сказавшаяся в глубоких и разносторонних знаниях, работоспособность, организаторский талант и привел к столь высоким результатам. Разумеется, моя статья — это лишь отдельные штрихи к портрету интересной художницы».

Аriadna ГОЛУБКИНА, кандидат искусствоведения, заслуженный деятель науки Удмуртской Республики, член Союза композиторов Российской Федерации
(3 книги спогадів про Віру Роік «Світ у долонях»)

ОЧАРОВАНИЕ ВЫШИВОК

ЯК І ЧОМУ УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ ВІРИ РОЇК СЯГНУЛИ АЖ УДМУРТИЙ?

тво, владение разными техниками вышивки, многообразие узоров, позитивная энергетика производили сильное впечатление.

Эта экспозиция стала событием для Ижевска, запомнилась надолго и, как оказалось, была последней из серии организованных нами выставок, знакомящих с культурой бывших союзных республик теперь уже оставшейся в прошлом страны. Мы долгое время переписывались с Верой Сергеевной, поздравляя друг друга с праздниками, она присыпала нам красочный календарь с фотографиями ее вышивок.

Неожиданным напоминанием этой встречи с большим художником стало другое знаковое событие. Весной 1994 года мы возвращались из Венгрии, где в нескольких городах проводили выставки из фондов нашего музея. Ехали по территории Украины. Было тихое солнечное утро. Мимо окон автобуса мелькали поля, небольшие городки и села, чистенькие и уютные. И вдруг мы увидели вереницу женщин с плетеными корзинками, покрытыми вышитыми рушниками, напомнившими те, что мы видели на выставке В. С. Роік. Был канун Пасхи, женщины шли к видневшейся вдали белоснежной церкви святить куличи и яйца. В их торжественном шествии, просветленных лицах было предчувствие наступающего праздника. Эта картина тронула до слез и напомнила тот уже знакомый образ Украины, что сформировалася в нашем сознании Веры Сергеевна Роік своими произведениями, основанными на традициях народного искусства, которые есть глубинное выражение самой сути страны и людей, в ней живущих.

Валентина ГАРТИГ,
заместитель директора Удмуртского республиканского музея изобразительных искусств

СЧАСТЬЕ ОБЩЕНИЯ

Веру Сергеевну Роік я знаю более тридцати лет. Мне посчастливилось быть на открытии ее выставки в Музее изобразительного искусства Ижевска, видеть ее удивительно интересные работы, слушать яркий, захватывающий рассказ о творчестве, несколько раз беседовать в не-принужденной домашней обстановке за чашкой чаю и получать добрые письма Веры Сергеевны.

В 2003 году я получила еще один подарок от Веры Сергеевны: книгу «Мелодии на полотне», содержащую воспоминания заслуженного мастера народного творчества Украины, вышивки, отзывы, с дарственной надписью «Дорогому другу Ариадне Николаевне Голубковой с глубоким уважением. Искренняя дружба — украшение жизни в наше время — редкое явление!».

Книга «Мелодии на полотне» раскрыла новые горизонты светлой души Веры Сергеевны. В отзывах оживают разные стороны дарования: «Работы Веры Сергеевны поражают своей художественностью,

БУЛО МАЙЖЕ ЯК УДОМА...

24 січня 2016 року члени та прихильники громадської організації «Українське національно-культурне товариство Севастополя» (УНКТС) провели зимовий літературно-музичний вечір за українськими народними звичаями. Про це повідомляє кореспондент газети «Леус-Інформ».

У святкових заходах, які проходили в Діловому та культурному центрі на площі Повсталих, взяли участь два десятки активістів та запрошеніх гостей. Ведучими на святі були ініціатори створення УНКТС Любов Пласкальна та Олег Леус.

Народний самодіяльний квартет «Віолко» під керівництвом Віктора Ковальчука виконав на вечорі більш як півтора десятки українських пісень, у тому числі «Тиха ніч», «Добрий вечір, панегісподарю», «Нова радість стала», «Ой на річці на Йордані», «Ходімо, пане-брате», «Дарую вам пісню», «Пам'ятай» та інші.

Представники УНКТС Клавдія Трубникова-Стель-

зянін, болгарського – Савелій Бучков, польського – Юрій Середа. Представники товариств розповіли присутнім про національні звичаї своїх народів під час зимових свят, які, за їхніми словами, дуже подібні до українських.

Традиційні народні страви і чай допомагали учасникам вечора вести розмову в майже домашній атмосфері і співати українські народні пісні. Усі присутні відзначили тепло душевну атмосферу, створену на українському святі. Гостей радо пригощали, в тому числі українським печивом – «миколайчиками».

За підсумками літературно-музичного вечора, член правління УНКТС Маргарита Литвиненко зазначила, що українці Севастополя підтримують народні звичаї та традиції, що є однією зі статутних цілей УНКТС.

ФЕОДОСІЯ ПАМ'ЯТАЄ ЮРІЯ КОЛОМІЙЧЕНКА

23 січня у Феодосії відбулося відкриття меморіальної дошки архітекторів, краснавцеві, керівників турклубу «Карадаг», почесному громадянину міста Юрію Коломійченку. Захід відбувся з нагоди 100-літнього ювілею, повідомляє сайт cistre.ru. Дошку з ініціативи доньки архітектора Наталії встановили на фасаді будинку № 1 на вулиці Леніна, в якому Юрій Федорович прожив півстоліття.

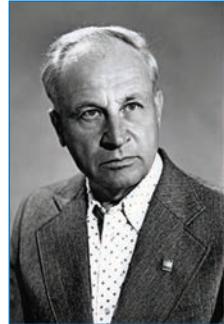
У рамках днів пам'яті у Феодосійському музеї старовини відкрилася виставка, на якій Юрій Коломійченко презентуваний як талановитий архітектор, який відновлював зруйновану війною Феодосію, колекціонер старовинних феодосійських листівок, подарованих головному музею міста і нині єдиному презентованіх у постійній експозиції.

У видавничому дому «Коктебель» створюється книга «Феодосія. Історія і пам'ять», до якої увійдуть кращі публікації архітектора і краєзнавця, спогади про нього. Дві графічні праці Юрія Коломійченка прикрасяють її обкладинку. Ще кілька акварелей Юрія Коломійченка можна побачити на ювілейній виставці у Музеї старовини, а також на XIV виставці «Сучасні митці Феодосії» у Музеї Гріна.

Юрій Коломійченко народився у 1915 році в місті Суми. У 1927 році його родина переїхала до Феодосії. У 1936 році вступив до Харківського інституту інженерів комунального будівництва (диплом про закінчення отримав уже після Другої світової війни).

У 1941-1944 рр., під час окупації Криму німецькими військами, брав участь у підпільному та партизанському русі. Нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

Після звільнення Феодосії у квітні 1944 року керував відновленням зруйнованого війною міста. Зокрема, під його керівництвом було відновлено й реконструйовано одну з найкрасивіших будівель Феодосії – віллу

«Вікторія». З 1949 року – член Спілки архітекторів СРСР.

Був відомий як багатогрannий громадський і культурно-просвітницький діяч: дійсний член Географічного товариства УРСР, член товариства «Знання», член комісії охорони пам'яток архітектури, член Президії Федерації туризму СРСР, автор буклетів «Кафа генуезька», «Феодосійському морському порту – 100 років», «Залізничні станції «Феодосія» – 100 років» і численних статей, присвячених історії, природі Феодосії, Криму, співавтор путівника «Партизанськими стежками». Друкував краєзнавчі статті в місцевій пресі. Одним із захоплень Ю. Коломійченка було колекціонування старих листівок з видами Феодосії: він зібрав найбільшу колекцію (блізько 300 шт.) старих феодосійських листівок, яку відписав місту. У 2000 році його удова, Ганна Зосимівна, подарувала цю колекцію краєзнавчому музею міста. За життя у газеті «Феодосійський альбом» Юрій Коломійченко протягом трох років вів рубрику «Феодосія на старих листівках».

Особливу сторінку в житті Юрія Коломійченка займав відомий далеко за межами Криму туристичний клуб «Карадаг», який він створив спільно з дружиною на початку грудня 1964 року.

Після виходу на пенсію, до останніх днів залишався членом містобудівної ради.

З 1999 року – Почесний громадянин Феодосії (посмертно).

Одна з акварелей Ю. Коломійченка

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті [щоп'ятниці](http://www.krimskaya-svetlytsia.com) виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культу́рологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура я життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою – <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

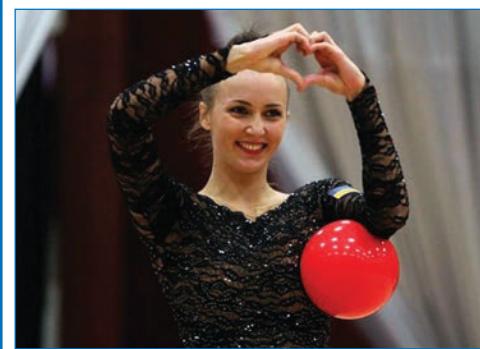

УКРАЇНСЬКА МРІЯ КРИМСЬКОЇ ГІМНАСТКИ

У Лос-Анджеlesti (США) завершилися перші змагання олімпійського циклу LA Lights 2016, в яких українка Анна Різатдінова виграла 5 золотих медалей, повідомляє прес-служба Федерації гімнастики України.

Анна Різатдінова виграла багатоборство і всі окремі види – 5 золотих медалей з 5 можливих. На цьому турнірі гімнастка показала дві нові вправи: з м'ячем та стрічкою під запальну самбу. Тренерський штаб ухвалив рішення залишити з минулого року вправу з обручем, яку поставили практично перед самим чемпіонатом світу, де спортсменка з ним виграла бронзу.

Вікторія Мазур стала третьою у вправах з м'ячем та стрічкою – 2 бронзи. Вона також продемонструвала 2 нові вправи сезону: з м'ячем та булавами. У свою чергу, Олена Дяченко, чемпіонка України серед КМС,

показала прекрасні результати. Вона стала другою у багатоборстві, виграла золото у вправі зі скакалкою та м'ячем. У вправах з обручем і булавами гімнастка показала 4-й результат.

У найближчих планах представниць художньої гімнастики – міжнародний старт «Міс Валентин», який пройде в Естонії вже 11 лютого, а також Кубок України – з 18 до 22 лютого в Ужгороді.

* * *

Українські гімнастки бойкотуватимуть змагання у Росії. Про це 21 січня заявила лідер синьо-жовтої команди, кримчанка Анна Різатдінова. За її словами, наші дівчата не пойдуть до Москви, де в лютому відбудеться одразу два турніри, внесені до міжнародного календаря (зокрема, етап світової серії Гран-прі). Раніше про відмову брати участь у змаганнях в Росії повідомили українські федерації сучасного п'ятиборства та біатлону.

* * *

Чемпіонка світу з художньої гімнастики Анна Різатдінова дала невеличке інтерв'ю журналістам, за мотивами якого ЗМІ зробили відеокліп. У ньому 22-річна спортсменка, яка народилася в Сімферополі, назвала свою найзаповітнішу мрію. «Влітку 2016 року в Ріо буде літня Олімпіада. Це будуть мої другі Ігри, і я хочу, щоб збулася моя мрія підняття українського прапору. Щоб увесь світ бачив, як наш прапор гордо представляє нашу красну», – заявила Анна. (obozrevatel.com)

ТАЙСОН УПЕВНЕНИЙ, що КЛІЧКО ПОВ'Є Ф'ЮРІ

Легенда боксу, колишній абсолютний чемпіон світу Майк Тайсон упевнений, що Володимир Клічко здобуде перемогу в реванші і відbere пояси WBA/WBO у Тайсона Ф'юрі.

«Я не можу собі уявити, щоб Клічко програв цей матч-реванш. Я не думаю, що хтось може його побити, коли він насправді б'ється», – наводить його слова ZN.ua.

Водночас Тайсон розуміє, чому Володимир зазнав поразки в першому поєдинку і радить українцеві замислитися про завершення кар'єри. «Будьмо реалістами – він втомився, він б'ється все своє життя. Він – грамотний хлопець. Чому ж він не зупиниться? Гроши у нього є. Не можна говорити бійців, коли він повинен йти, але він повинен піти перед тим, як почне завдавати шкоди своєму здоров'ю...».

Як повідомляє «Укрінформ», Володимир Клічко 28 листопада в Дюссельдорфі

(Німеччина) за рішенням суддів зазнав поразки від Ф'юрі, втративши чемпіонські пояса за версіями Все світньої боксерської асоціації (WBA), Все світньої боксерської організації (WBO), Міжнародної боксерської федерації (IBF) і Міжнародної боксерської організації (IBO).

У грудні IBF позбавила Ф'юрі чемпіонського пояса в

суперважкій вазі за відмову зустрітися з обов'язковим претендентом IBF.

Бій-реванш запланований на 7 травня. Ф'юрі хотів провести бій-реванш з Клічком у Великій Британії, але, за даними видання, поєдинок відбудеться в Німеччині, можливо, на футбольному стадіоні «Альянц Арене» в Мюнхені.

418201571940020 05